Antroposofisen lääketieteen yhdistyksen

JÄSENLEHTI 2017

Lehti postitetaan jäsenille. Irtonumero ostettavissa yhdistyksen tapahtumista. 31. vsk.

AIY 30 v.

Tässä lehdessä:

Suomi 100 – Antroposofisen lääketieteen yhdistys 30 vuotta

Myötätunto, eettisyys ja ihmisyys nykyajassa

Kasvikurssin tutkimuskohteena mäkikuisma

Sadun parantava voima

Kristiyhteisö Suomessa 50 vuotta

Tärkeitä päivämääriä:

Goetheanumin lääketieteellisen osaston johtajan Matthias Girken luennot Suomessa 28.10. ja 29.10.2017

Antroposofisen lääketieteen yhdistyksen vuosikokous ja 30-vuotisjuhla 18.11.2017

KUTSU

Antroposofisen lääketieteen yhdistyksen jäsenille

VUOSIKOKOUKSEEN ja 30-VUOTISJUHLAAN

Helsingissä 18.11.2017

VUOSIKOKOUS

Aika: 18.11.2017 alkaen klo 10.00
Paikka: Lääkäri Tarja Furun vastaanotto
Pihlajatie 40 A, 00270 Helsinki
(Tarvittaessa saat tarkat tulo-ohjeet soittamalla numeroon 040 7025 227)

Tervetuloa luomaan katsaus menneeseen ja suunnittelemaan tulevaa! Toivomme mahdollisimman monen jäsenen tulevan paikalle. Kokouksessa on kahvi/teetarjoilu ja pientä syötävää. Ja ainahan on kiva tavata tuttuja ja uusia ihmisiä itselle läheisen aiheen piirissä. Kokouksen jälkeen siirrymme Kuusisaareen Gyllenbergille juhlatilaisuuteen.

30-VUOTISJUHLA

Aika: 18.11.2017 klo 14.00–18.00
Paikka: Villa Gyllenberg
Kuusisaarenpolku 11, Helsinki
Ohjelma: Taiteellisia esityksiä
Museoon tutustumista
Vapaata seurustelua
Kahvitilaisuus

Lämpimästi tervetuloa kaikki entiset ja nykyiset jäsenet, jotka olette mahdollistaneet Aly ry:n olemassaolon kolmen vuosikymmenen aikana!

Antroposofisen lääketieteen yhdistys ry:n hallitus

Tämän lehden sisällysluettelo

Tervetuloa vuosikokoukseen ja 30-vuotisjuhlaan.....2
Pääkirjoitus.....3
Suomi 100 – Antroposofisen lääketieteen yhdistys 30 vuotta, Reijo Kurppa.....5
Myötätunto, eettisyys ja ihmisyys nykyajassa, Pirkko Tolmunen.....8
Norjassa Vidaråsenissa RSUC:n maisterin-koulutusohjelmassa, Kirsi Laine-Wager.....11
Mäkikuisma on tutkittu lääkekasvi, Eeva-Liisa Pesonen.....12
Sadun parantava voima, Maija Pietikäinen.....17
Uskonnollista toisinajattelua – Kristiyhteisö Suomessa 50 vuotta, Pekka Asikainen.....20
Lukuvinkkejä.....23
Apuraharaportteja Aly ry:n apurahaa saaneilta.....25
Merja Ekholmin syyskolumni: Kvanttifysiikka ja tietoisuus.....27
Julkaisun ja yhdistyksen tiedot.....30
Lista antroposofisista lääkäreistä ja terapeuteista.....31

Antroposofisen ihmiskuvan ajankohtaisuus ja merkitys yhteiskunnassa

Elämme aikoja, jolloin kohtaamme tietoisemmin kuin aiemmin haasteen löytää oikea suhde ympäröivään maailmaan ja itseemme. Turun torin tapahtumat ravistelevat suomalaisia.

Kansan piiristä nousee erilaisia mielipiteitä ja vaatimuksia suhtautua maahanmuuttajiin. Suhtautua ihmisiin, jotka tulevat eri kulttuuripiiristä, puhuvat eri kieltä, joilla on toisenlaisia arvoja ja käytöstapoja.

Haluan antaa kiitokseni medialle, joka on osoittanut korkeatasoista moraalia avoimesti nostaessaan maahanmuuttajien rohkeuden ja toiminnan otsikoihin. Poliisin ripeä ja rauhoittava toiminta on saanut paljon kiitosta.

100 vuotta alkaa olla kulunut Rudolf Steinerin antamien virikkeiden syntyhetkestä toinen toisensa jälkeen

Eurytmia sai ensimmäisen alkunsa pienen kurssin muodossa 1912, samana vuonna kuin Antroposofinen seura perustettiin ja 1. Goetheanumin, alkuun Johannes-rakennuksen rakennusimpulssi alkoi toteutua ja sen paikaksi varmentui Dornach Sveitsissä. Karmaesitelmät kääntyivät tarkastelemaan ihmisten välisiä yhteyksiä. **Rudolf Steiner** näki merkitykselliseksi, että kohtalon havainnoimisen (Karma schauen) pitäisi tulla osaksi kulttuuria. Ensimmäisen Goetheanumin oli tarkoitus tukea muodoillaan ihmisiä tässä pyrkimyksessä (kohtalon havainnoiminen) ja näin voi otaksua olevan myös eurytmian suhteen.

Missä olemme tänään suhteessa kohtalon tietoisen kohtaamisen ja työstämisen suhteen?

Kuinka pitkällä olemme kyvyssä havaita ja ymmärtää ihmisten välillä tapahtuvia ilmiöitä ja kuinka hyvin voimme työstää keskinäisissä suhteissa kokemaamme ajatuksellisesti, tunteissamme ja kuinka hillitsemme tahtomme ja voimme ohjata sen rakentavaan päämäärään, jotta kaikki kääntyisi lopulta hyväksi?

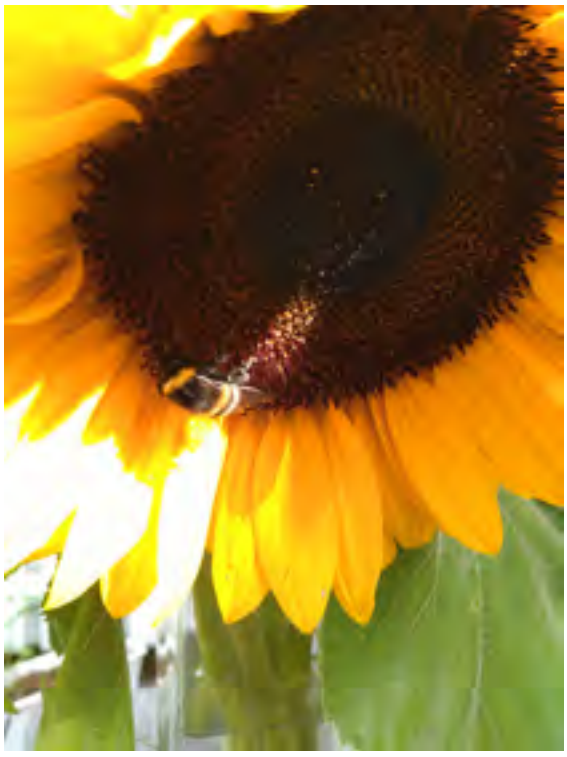
Todennäköisesti jokainen kokee olevansa tiellä – valmista ei varmaankaan vielä ole. Kuinka omasta sielusta löytää ristiriitaisuuksia, totunnaisuuksia, ihmisarvosta kaukana olevaa asennoitumista, jota pyrkii oikaisemaan. Hölmöt ajatukset ovat vielä helposti korjattavissa. Tunteet ovat vaikeammin tavoitettavia. Toki on helppo ymmärtää että sisäinen rauha, kyky kunnioittaa ja inhimilliset arvot sekä kiitollisuus ovat peruselementtejä tässä työssä.

Paha ei ole vain ulkona vaan kohdattavissa ja voitettavissa kullakin sisäisyydessään. Tuntuu, että emme ole enää vapaita tässä suhteessa, vaan maailma edellyttää tietoisesti, yhteisvastuullisesti meiltä askelia tässä suhteessa.

Kuinka oppia hyväksymään inhimillistä erilaisuutta, kuinka oppia ymmärtämään toisenlaisuutta, kuinka oppia tukemaan toista oikeanlaisella kiinnostuksella hänen omalla tiellään?

Oletan, että tässä tehtävässä olemme ohjatut kohtaamaan ja löytämään suhteen toiseen ja itseemme – maailmasta ei taida olla enää mahdollista eristäytyä aikuisena ihmisenä. Ei etenkään jos haluaa pyrkiä säilyttämään ihmisyytensä. Muistan pienen katkelman keskustelusta nuorena hoitopedagogina edesmenneen Camphill-yhteisön lääkärin **Hans Müller-Wiedemannin** kanssa kokoustauon aikana kalliolla Vidaråsenin kylässä Norjassa. Hän sanoi Steinerin kirjan, Tiedon tie, auttavan meitä pysymään ihmisinä. Vasta paljon myöhemmin luulen ymmärtäväni, mitä kaikkea hän sillä mahtoi tarkoittaa.

Reijo Kurppa

Reijo Kurppa

Antroposofisen lääketieteen yhdistys järjestää syksyllä 2017 juhlaluentosarjan kaikille antroposofisesta lääketieteestä kiinnostuneille

HELSINGISSÄ

28.10.2017 klo 10.00–16.00
Mikaelsali Helsingin Rudolf Steiner -koulu, Lehtikuusentie 6, 00270 Helsinki

klo 10.00	Matthias Girken esitelmä: Antroposofisen lääketieteen kokonaisuus integratiivisena lääketieteenä
klo 12.15–13.15	Ruokailu
klo 13.15–14.00	Näyttelyyn ja eri ammattiryhmiin tutustumista
klo 14.00	Kamarikuoro Aava esiintyy
n. klo 14.15	Matthias Girken esitelmä: Sydänsairaudet ja Havelhöhen sydänkoulun esittely

TAMPEREELLA

29.10.2017 klo 10.00–16.00
Tampereen Steinerkoulun juhlasali, Muotialantie 79-81, 33800 Tampere

Klo 10.00	Matthias Girken esitelmä: Antroposofisen lääketieteen kokonaisuus integratiivisena lääketieteenä
Klo 12.15–13.15	Ruokailu
Klo 13.15–14.00	Näyttelyyn ja eri ammattiryhmiin tutustumista
Klo 14.00	Matthias Girken esitelmä: Infektiot ja niiden hallinta

OULUSSA

11.11.2017 klo 10.00–16.00
Oulun Steinerkoulun juhlasali, Isokatu 94, 90120 Oulu

Klo 10.00	Reijo Kurpan luento: Antroposofisen lääketieteen kokonaisuus integratiivisena lääketieteenä
Klo 12.00–13.00	Ruokailu
Klo 13.00–14.00	Näyttelyyn ja eri ammattiryhmiin tutustumista
Klo 14.00	Reijo Kurpan luento: Kotiapteekki

Matthias Girke on Goetheanumin hengentieellisen korkeakoulun lääketieteellisen osaston johtaja, lääketieteen tohtori, sisätautien erikoislääkäri ja Havelhöhen sairaalan perustajajäsen Berliinissä. Luennot käännetään suomeksi.

Reijo Kurppa on Helsingissä työskentelevä antroposofinen lääkäri.

Lämpimästi tervetuloa!

Antroposofisen lääketieteen yhdistys ry:n hallitus

Suomi 100 – Antroposofisen lääketieteen yhdistys 30 vuotta

Pyrin lyhyesti kuvaamaan antroposofisen lääketieteen yhdistyksen alun Suomessa. Luonnehdin lyhyesti kuluneiden 30 vuoden aikana tapahtunutta kehitystä antroposofisen lääketieteen alueella maailmassa ja palaan 30-vuotiaan Aly:n tilanteeseen 100-vuotiaassa Suomessa.

Teksti ja kuvat: Reijo Kurppa

Reijo Kurppa

Antroposofisen lääketieteen yhdistys ry. syntyi useiden aktiivisten ihmisten yhteisponnistuksella yhdeksänkymmentäluvun lamaa edeltävänä aikana vuonna 1987 hyvin voivaan Suomeen. Idea oli itänyt jo pidempään ja yhdistystä oli valmisteltu kokouksissa edellisenä vuonna.

Yhdistyksen kätilöitä

Marketta Rauramo, Merja Ekholm, Anneli Graeffe, Jaana Rahijärvi, Jukka Korhonen, Ossi Leinonen, Pekka Alanampa, Eeva-Liisa Pesonen, Seija Helasvuo ja **Elina Kilpiö** nousevat niminä välittömästi esiin yhdistyksen ”pioneereista”. Kolme viimeksi mainittua vastaten pitkään Aly:n tuolloin neljästi vuodessa ilmestyneen lehden toimituksesta. Elina Kilpiö toimi päätoimittajana kantaen myös merkittävän osan kirjojen julkaisusta. Useampien henkilöiden nimiä, jotka tulivat pian alun jälkeen mukaan, kuten **Susanna Pääkkönen** lehden toimitukseen, saattaa puuttua listalta. Myöhemmin kerran vuodessa ilmestyvä jäsenlehti on syntynyt **Heli Malassun** ja **Anita Ollonbergin** toiminnan ansiosta.

Mikä kirvoitti ihmiset toimintaan?

Ihmiset halusivat vahvistaa antroposofisen lääketieteen identiteettiä. Terveydenhuollon valinnan vapaus ry. oli laaja-alaisesti pyrkinyt edistämään täydentävien hoitomuotojen asemaa tehden ansioituneesti työtä asian puolesta. DI **Martti Tuomola** teki pitkään väsymättä työtä asian eteen. Hän toimi ansiokkaasti ministeriön asiaa pohtivassa työryhmässä. Hänen laaja-alainen tietämyksensä asioista herätti kunnioitusta myös virallisen lääketieteen edustajissa.

Terveydenhuollon valinnan vapaus teki työtä koko täydentävän terveydenhuollon kentän eteen ja tarvittiin oma yhdistys rakentuvan antroposofisen lääketieteen käyttäjien ja ammattihenkilöiden tueksi ja viralliseksi edustajaksi.

Lääkkeet

Hämmentävä tosiasia on, että antroposofisia valmisteita on saanut Suomessa jo 1920-luvulta asti. Kaksikymmentäluvulla yksittäiset apteekit saattoivat tuoda lääkkeitä maahan.

Apteekkari **Pomoel** Pietarsaaressa, Meilahden apteekin apteekkari **Wenström** ja lähihistoriassa Suomen luonnonlääke Oy ja Itu Oy kantoivat pitkään ansiokkaasti maahantuontia Merja Ekholmin johdolla Weledan ja Walan lääkkeiden osalta.

Viimeisten vuosien aikana on Weledan valmisteiden maahantuojana toiminut Circlum-farmasia Helsingissä ja Eestiläinen Magnum-tukkuliike on vastannut Walan valmisteiden tuonnista. Kattava historiikki löytyy www.alysivut.fi ja www.antroposofinenlaaketiede.fi -sivuilta. Lääkkeiden tilanteeseen palaan myöhemmin tulevaisuuden haasteiden kohdalla.

Antroposofisen lääketieteen tilanne maailmassa

Marketta Rauramo oli henkilökohtaisesti yhteydessä Goetheanu-

min lääketieteellisen osaston johtajaan **Friedrich Lorenziin** helmikuussa1987. Maaliskuussa 1987 tämä karismaattinen lääkäri ja Lukas-klinikan johtava lääkäri, joka johti myös Lukas-seminaaria Lukas klinikalla Arlesheimissa Sveitsissä, kuoli yllättäen.

Lukas-klinikan yhteydessä toimi tuolloin lääkäriseminaari, jonka ehti käydä 90-luvun alkuun mennessä yhteensä 37 suomalaista. 90-luvulla seminaari muuttui englanninkieliseksi ja 3 kk:n peruskurssi hieman lyheni.

Sillä välin Saksassa

Samanaikaisesti Saksassa oli jo syntynyt useampia koulutuspaikkoja lääkäriryhmien ja yhdistysten lisäksi. Herdecken sairaala oli jo toiminnassa kuten Filderklinikka Filderstadtissa. Hollannissa, Italiassa, Itävallassa ja Ranskassa oli merkittävää toimintaa ja koulutusta. **Michaela Glöckler** otti lääketieteellisen osaston johdon Goetheanumissa käytännössä vastaan 1989 alkaen systemaattisesti kartoittaa ja organisoida liikettä yhdistäen yksittäisiä toimijoita, luoden toimintansa kautta antroposofisesta lääketieteellisestä liikkeestä yhteneväisen kokonaisuuden.

Koulutuksille syntyi kriteerit, ei vain lääkärikoulutukselle vaan eri terapioihin. Syntyi uusia struktuureita, jotka käytännössä kattoivat yhteistyön lisäksi eri alojen koulutuksen, potilasyhdistystyön, tutkimuksen, lääkevalmistajien yhteistyön ja jo aiemmin toimineen IVAA:n, eri maiden lääkäriyhdistysten johtokuntien liiton. Samanaikaisesti eettiset toimintaohjeet ja laadunvarmistus elivät kysymyksenä tuottaen ANTHROMED-sertifikaatin sairaaloille ja terapeuteille. Suomessa sen ovat saaneet terapeuteista toistaiseksi eurytmiaterapeutit. Olennaiseksi työkaluksi muotoutui IKAM= Internationale koordination Antroposopchishe Medizin, joka kokoontuu vuosittain kattaen kaikki eri osa-alueet ja näiden koordinaattorit.

Lisääntyvien pyyntöjen myötä koulutus on laajentunut ja lääkäreiden tarpeeseen syntyi IPMT, International Postgraduate Medical Training. Suomessa ei kysyntää tuolloin ollut ja lähin maa, jossa koulutusta on toteutettu, on Viro. Tähän vaikutti varmasti osaltaan Ruotsissa Järnassa toimiva Vidarklinikka.

Antroposofisen lääketieteen systeemi ja ihmiskuva

Tätä nimitystä Rudolf Steiner on käyttänyt kuvatessaan sitä kokonaisuutta, jonka antroposofinen lääketiede kattaa. Kansainvälistä koordinaatiota kuvattaessa alla voi tästä saada käsityksen. Kyseessä on laaja kirjo ammatteja ja osaamista, jotka pohjaavat taustalla olevaan ihmiskuvaan ja kuvaan maailmasta. Tämä on aina herättänyt jossain määrin hämmennystä ihmisissä, jotka eivät ole voineet tai halunneet syystä tai toisesta asiaan paneutua. Viime vuonna ilmestyi prof. **Peter Heusserin** teos: "Kehittyvä ihmiskuva ja tiede" 2-osaisena tuoden tämän hetken eri tieteiden valossa tiedemiehen tinkimättömyydellä tarkan eksaktisti kehityksen antropologiasta antroposofiaan. Kirjasta on erillinen maininta tämän lehden sivulla 23.

International Coordination/ Internationale koordination

Nyt jos menee lääketieteellisen osaston sivuille www.medsektion-goetheanum.org, löytää tämän päivän tilanteesta yhteenvedot saksaksi ja englanniksi koskien antroposofista lääketiedettä, tutkimusta, perus- ja jatkokoulutusta alueellisesti ja kansainvälisesti lääketieteeseen, farmasiaan, hoitotyöhön, eurytmiaterapiaan, taideterapiaan, hoitopedagogiikkaan, heilpraktikoille, kehoterapioihin, esite IPMT:stä jne. Eri organisaatiot esitellään ja sieltä löytää myös tietoja tapahtumista. Antromedics.org kirjasto avaa ovia antroposofiseen tutkimukseen.

Reijo Kurppa

Yhteiskuntavastuu

40—50 vuotta yhteiskuntavastuuta ja sisäistä kehitystä, koulutuksen yhtenäistämistä ja tutkimusta on tehnyt antroposofisesta lääketieteestä merkittävän osaajan useammilla lääketieteen osa-alueilla, joista liikkeen sisällä koetaan olevan hyötyä yhteiskunnallisesti laajemminkin.

Infektioiden hallinta on yksi osa-alue, jolla antroposofisilla yksityisvastaanotoilla ja erityisesti sairaaloilla on kertynyt kokemusta, tietoa ja osaamista vuosikymmenten aikana. Antibioottiresistenssin lisääntyessä on tällä saralla annettavaa. Antroposofisissa sairaaloissa vaikuttaa myös resistenssi tilanne olevan huomattavasti muita sairaaloita paremmalla tasolla Saksassa.

Matthias Girke, joka vastaanotti lääketieteellisen osaston johtajuuden yhdessä **Georg Soldnerin** kanssa viime vuoden syyskuussa, on tulossa Suomeen antroposofisen lääketieteen 30-vuotisjuhlatilaisuuksien puhujaksi. Matthias Girke on lääketieteen tohtori, sisätautilääkäri, joka on ollut perustamassa Havelhöhen sairaalaa Berliinissä ja toiminut pitkään sen johdossa. Hän pitää infektioiden hallinnasta esitelmän Tampereella 29.10.2017. Kts. erillinen ohjelma koskien luentoja Helsingissä ja Tampereella tämän lehden sivulla 4.

Muuttuva maailma ja antroposofisen lääketieteen yhdistys ry. 30 vuotta Suomessa

Maailma on muuttunut valtavasti. 30 vuotta sitten kirjoitettiin kirjeitä, tämän jälkeen faxlaitteet pukkasivat ensin lämpöpaperirullaa kirjoituspöydälle ja sittemmin A4:sta. Sitten siirryttiin lankapuhelimista kännyköihin ja internettiin sekä sähköpostiin. Kaikki on nopeutunut ”ylivilkkauden asteelle” ja jatkuvan tavoitettavuuden mahdottomuus, tehokkuus ja tulosvastuullisuus ovat puristelleet yhteiskuntaa laman seuratessa jonkin-

Reijo Kurppa

laisella viiveellä seuraavaa antaen leikkauksien välillä hieman hengähtää.

Luonto on kuormittunut, vaikka paljon jo sen eteen on ymmärrystä. Maailman tilanne mietityttää ja huolestuttaa. Ääriliikkeet ja terrorismi kuten ihmisten huonovointisuus ja/tai –osaisuus ovat lisääntyneet. Yleisesti maailman politiikan kiristyminen huolettaa meitä ihmisiä. Tämän rinnalla voi kokea terapiaksi kaiken, joka tunnustaa ihmisarvon sellaisenaan ja työskentelee siitä käsin. Jokainen rakentava kohtaaminen, yksilön arvostaminen yksilönä, henkenä, jolla on mahdollisuus muokata omaa elämäänsä ja olla oman elämänsä myötärakentaja. Ihmisen mieltäminen fyysisenä, elollisena, sielullisena ja henkisenä olentona on ihmiskäsitys, joka ei ole menettänyt ajankohtaisuudestaan mitään. Toivon edelleen, että Suomessa säilyy riittävä vapaus perusopetuksen ja koulun puitteissa vaalia ihmisen iänmukaista kehitystä sallien aikuisen ihmisen toimia mahdollisimman/riittävän paljon esikuvana ja opettajana, jotta kypsyys ja valmiudet itsenäiseen työskentelyyn tietotekniikan avulla ovat riittävät.

Yhteistyö jatkuu

Yhteiskunnassa on hyvä nähdä myös muut toimijat, jotka pyrkivät hyvään. Ensisijaisesti se inhimillinen hyvä työ, joka tehdään terveydenhuollon puitteissa. Antroposofinen lääketiedehän ei vastusta, vaan ainoastaan tuo uusia näkökulmia ja hoitomahdollisuuksia perinteisten rinnalle.

Tämän ohella yhteistyö eri CAM-toimijoiden kanssa on avannut lisänäkemystä ja Integratiivisen Lääketieteen ja Terveydenhuollon Tutkimuksen Foorumin työ on tuonut arvokkaan lisän pyrkiessään edistämään tämän alan tutkimusta Suomessa viime vuosien aikana. **Peter Zimmermann** on aktiivisesti pyrkinyt edistämään tätä yleistä pyrkimystä, joka on itsessään laajempi kokonaisuus kuin antroposofinen lääketiede. Antroposofinen lääketiede mieltää itsensä yhdeksi integratiivisen lääketieteen muodoksi. Integratiivinen lääketiede on maailmalla syntynyt antroposofisen liikkeen ulkopuolelta Yhdysvalloista ja sen toiminta keskittyy siellä yliopistoihin.

Tulevaisuuden haasteet

Yhteenvedonomaisesti voisin todeta, että antroposofinen lääketiede on kehittynyt ja kypsynyt viimeisten 30 vuoden aikana. Se, kuinka se elää ja toteutuu maailmassa, ei ole enää muutamien yksilöiden ja lääkäreiden edustama lähestymistapa Keski-Euroopassa vaan globaali liike, joka kantaa useissa maissa yhteiskuntavastuuta terveydenhuollosta. Se on lääketiede, jota on tutkittu paljon ja tutkitaan, joka on jatkuvan kehityksen alainen ja jolla on omat vahvat alueensa, joilla siitä voisi olla apua myös virallisen lääketieteen puolella.

Suomessa meillä on terapeutteja, joista tosin useat lähentelevät eläkeikää, mutta varsinaisen pullonkaulan tekee pieni lääkärien joukko, joka on asianmukaisesti koulutettu antroposofiseen lääketieteeseen. Usein minulta kysytään, miksei meillä ole enempää lääkäreitä, jotka ovat kiinnostuneita antroposofisesta lääketieteestä. Taustalla on varmaan osin yleistynyt ilmapiiri, joka leimaa kaiken täydentävän lääketieteen humpuukiksi, tutkimattomaksi, vaaralliseksi ja ihmisten hyväksikäytöksi. Suomalaisen yhteiskunnan melko holhoava ote on tässä mielessä hankala.

Meidän vahvuutenamme on ollut tähän asti asiallisuus ja pitäytyminen tosiasioihin. Myös CAM-toimijoiden joukossa on erittäin hyvin koulutettuja ja ammattitaitoisia toimijoita valtaosin. Yhteistoimin olemme nyt pyrkimässä saamaan asemaamme hyväksytyksi. Tie on varmasti vielä pitkä ja kaikki apu on tarpeen. Kyse ei ole korvauksien saamisesta ja aseman pönkittämisestä ensi sijassa, vaan mahdollisuudesta toimia ilman mielivaltaisia rajoitteita ja potilaita leimaavaa käytöstä. Asiallinen tieto on tässä mielessä olennaisinta.

Kolmas alue, jolla meillä on haasteita jatkossa, ovat lääkkeet. Lääkkeiden saanti määräaikaisella kulutukseen luovuttamisluvalla päättyy Fimean päätöksen mukaisesti vuoden 2018 lopussa, ellei saada neuvoteltua jatkoaikaa. Fimea on päätöksen antanut viimeisenä takarajana. Suomen markkinat ovat niin pienet, että lääkevalmistajien resurssit rekisteröidä lääkkeitä Suomessa ovat hyvin rajalliset. Voimakkaat rajoitukset eivät ole olleet eduksi asioiden mielekkäälle ja lainvalvojan näkökulmasta mielekkälle kehitykselle. Toivomme parasta.

Kirjoittaja Reijo Kurppa (kuvassa alh.) on Aly ry:n hallituksen jäsen ja Sally ry:n pj.

Anita Ollonberg

Myötätunto, eettisyys ja ihmisyys nykyajassa

Tämän artikkelin nimen oli tarkoitus olla "Myötätunto". Kesän tapahtumat, kesällä luetut kirjat ja kokemukset muuttivat hiukan sisältöä ja siksi myös otsikkoa. Innostuin Sven Krohnin kirjasta "Etsin ihmistä" ja Eero Ojasen kirjasta "Kauneuden filosofia", pari kirjaa mainitakseni. Turun traagiset tapahtumat ja niitä seuranneet kirjoitukset lehdissä ja sosiaalisessa mediassa antoivat värinsä myös tähän artikkeliin. Pääasioiksi nousivat ihmisyys ja mitä tarkoittaa eettinen toiminen.

Kirjoittaja: Pirkko Tolmunen
Kuvat: Pirkko Tolmunen ja Vesa-Pekka Rantalainen

Myötätunto ja kiinnostus rakkauden oktaavina

Jos olette lukeneet Parsifalin tarinan, muistatte ehkä seuraavan: Parsifal puhuttelee Anforasta (kuningasta jonka haava ei parane): "Kerro minulle kantamastasi kohtalosta." Pyyntö sisältää kiinnostuksen, jota Parsifal ei heidän edellisessä kohtaamisessaan osoittanut. Tästä alkaa Anforaksen paraneminen. Kiinnostuksessa on toisen auttamisen alku. Kiinnostus voidaan **Rolf Heinen** ja **Maria Armanin** mukaan nähdä myös rakkauden oktaavina, eli rakkauden seuraavana tasona. Kiinnostus auttaa näkemään toisen tilanteen. Kiinnostus ja myötätunto kulkevat käsi kädessä. Jos emme ole kiinnostuneita, emme voi nähdä, kuulla ja aistia. Myötätuntomme herää, kun olemme avoimia näkemään ja kohtaamaan. Ihmisen kyky tunnistaa toisen tunteet ja tunnelmat voidaan nähdä ihmisen myötäsyntyisenä ominaisuutena. Ilman tätä kykyä emme kykenisi hoitamaan niitä jotka apua tarvitsevat. Ilman tätä kykyä ihmiskuntaa ei olisi. Ilman tämän kyvyn laajenemista koskemaan koko luontoa ja maapalloa ei ihmiskunnalla ja maailmalla ole tulevaisuutta.

Ihmisen mahdollisuus vapaana päättää, miten kantaa vastuunsa, on nykyisin suurella koetuksella. **Sven Krohn** esittää asian seuraavasti: *”Alamme myös ymmärtää – meille on voitu se osoittaa – että jos ihmiskunnassa ajatellaan vain ihmisten etua, mutta unohdetaan kaikessa elämässä vallitsevat riippuvuussuhteet ja toimitaan piittaamatta muusta planeettamme elämästä, tämä ihmiskunta tuhoutuu.”*

Peilisolut ja myötätunto

Viimeisen parinkymmenen vuoden aikana tiede on löytänyt neurologisen vastaavuuden myötätunnon kykyyn. Kyky myötätuntoon on osa peilisolujärjestelmää. Peilisolut voidaan nähdä ihmisen matkimiskyvyn pohjana (matkimiskykyä on myös ainakin eläimillä). Ihminen matkii muiden liikkeitä, puhetta ja tunteita. Ihmisellä on siis luonnollinen mahdollisuus olla suhteessa muiden kanssa. Kritiikkiäkin tätä peilisolujärjestelmän kokonaisuutta ja yksinkertaistamista vastaan, erityisesti empatian osalta, on kyllä esitetty. Minua kiinnostaa, kuinka ja miksi myötätunto ei aina tule näkyviin hoitamisessa ja jokapäiväisessä elämässä ja mikä auttaa lasta kehittymään myötätuntoiseksi aikuiseksi. Miksi osa ihmisistä tuntee myötätuntoa vain niitä kohtaan jotka ovat samaa rotua, kansaa tai uskonnollista yhteisöä kuin ihminen itse? Sven Krohn kirjoittaa tästä aiheesta seuraavaa: *”Meidän tulee tietää, että jos yksilö eristäytyy ja ajattelee vain itseään, hän tuhoutuu. Jos yhteisö, kansakunta, toimii saman periaatteen mukaisesti, se on vaarassa tuhoutua.”*

Olemme saaneet lukea, kuinka Turun puukotuksen tapahduttua osa ihmisistä lähtee auttamaan loukkaantuneita, osa juoksemaan puukottajaa kiinni estääkseen lisäpuukotukset ja osa ihmisistä ottaa kuvia loukkaantuneista ja jopa kuvia itsestään siten, että loukkaantuneet tai kuolleet ovat osa näitä kuvia. Kykenemme helposti samaistumaan auttajiin, mutta mihin kuvien ottajien kiinnostus suuntautuu ja miksi? Missä ovat myötätunto tai edes hienotunteisuus? Onko tämä sellainen puoli ihmisestä, joka tulee näkyviin erityisesti nykyaikana?

Filosofit ja myötätunto

Filosofit ovat kirjoittaneet myötätunnon kyvystä. **Maurice Merleau-Pounty** käyttää käsitettä ”flesh”, jolla hän kuvaa yhteistä tilaa muiden ihmisten kanssa. Toisaalta hän myös toteaa, että toinen ihminen ei voi koskaan nähdä meitä täysin samoin kuin itse tunnemme itsemme. **Emmanuel Lévinasin** (1990) mukaan me näemme toisen ihmi-

sen kasvoissa eettisen vaatimuksen. Kohtaamisessa nähdään paljas ihminen. Tässä kohtaamisessa kasvot sanovat meille: älä tapa! Ihminen odottaa, että hänet kohdataan hyvyydellä, ja että hän kohtaa toiset samoin. Levinasille edellytys eettiselle kohtaamiselle on se, että me olemme erillisiä kehoja. Kukaan muu ajassa ja tilassa ei voi ottaa minun paikaani.

Knud Løgstrup (1999) painottaa, että kohtaamisessa tarvitaan luottamusta toiseen ihmiseen. Hänen mukaansa jokaisessa ihmisessä on luonnollista rakkautta, joka sisältää halun auttaa muita. Tämän luonnollisen rakkauden olemme saaneet lahjana, mutta se, kuinka me toimimme, on seurausta vapaasta tahdostamme. Kun siis näemme jonkun kärsivän, meissä herää halu auttaa eli eettinen vaatimus. Me näemme, mutta se miten me toimimme, riippuu vapaan tahdon päätöksestämme. Sven Krohn kirjoittaa vapaasta tahdosta seuraavaa: *”Eettisenä olentona ihmisellä on aidon valinnan mahdollisuus. Hänen vapautensa hinta on, että valitsemalla epäeettisyyden hän saattaa tulla vaaraksi itselleen ja saavuttamansa tiedon johdosta, ihmiskuntana, kaikelle maanpäälliselle elämälle. Eettisenä olentona ihmiselle on annettu tehtäväksi luoda itse oma turvallisuutensa.”*

Eettisesti oikein – säännöt ja lait

Myötätunto on jokaisessa ihmisessä hänen rakenteensa johdosta, mutta vastuu sen herättämisestä ja toimimisesta eettisesti eri tilanteissa on jokaisella ihmisellä itsellään. Eettisyys ja se, että tiedostammme sen itsessämme, voidaan nähdä ihmisyytemme perustana. **Rudolf Steiner** puhuu Samariittikurssissa rakkaudellisista teoista. Niillä hän tarkoittaa tekoja, joita tekemällä autamme kärsivää kiinnostuksella ja rakkaudella. Voimme tunnistaa toisen ihmisen kärsimyksen ja sen, minkälaista apua hän tarvitsee. Pelkkä sääntöjen noudattaminen ei riitä, joskus on jopa toimittava yleisiä sääntöjä vastaan.

Maria Arman kirjoittaa "pienestä erityisestä", joka voi lievittää kärsimystä. Tämä "pieni erityinen" voi olla vaikka yöllä nälkäiselle potilaalle voileivän tarjoaminen, vaikka ruoka-aika onkin jo ohi. Suuremmassa mittakaavassa eettinen teko voi olla uuden lain laatimisen tai vanhan lain uudistamisen vaatiminen. Joskus lain noudattaminen voi olla epäeettinen teko yksilön näkökulmasta.

Hannah Arend on kirjoittanut pahuuden arkipäiväisyydestä. Hänen mukaansa pahuus voi olla sitä, ettei aseta lakeja ja sääntöjä kyseenalaiseksi, vaan että orjallisesti vain noudattaa niitä. Hannah Arend pani merkille Nürnbergissä **Adolf Eichmanin** (SS everstiluuntnantti, jota pidetään holokaustin organisoijana) oikeudenkäynnissä toisen maailmansodan jälkeen, että Eichman ei kokenut tehneensä väärin, koska hän oli vain noudattanut hänelle annettuja käskyjä ja määräyksiä.

Lopuksi

Miten me voimme kasvattaa itseämme tietoisemmaksi totuudesta, kauneudesta ja hyvyydestä, jotka ovat ihmisyyden teitä ja meissä jo eläviä, ehkäkin vain uinuvia olemuksellisuuksia? Mielestäni eri taidemuodot ovat auttajia syvempään myötäelämiseen ja eri laatujen ja tunnelmien tunnistamiseen. Eri taidekokemusten avulla, aistiemme kautta, meille avautuu todelli-

suus, joka ei ole sidottu ainoastaan materiaan, vaan joka pyrkii henkiseen. Lopuksi haluan antaa kaikille lukijoille maisteluannoksen kirjailija **Juan Ramón Jiménezin** kirjasta Harmo ja minä. Tähän kirjaan tartun aina tietyin väliajoin. Se kuvaa ihmisenä olemista osana luontoa ja yhteisöä sekä suhdetta ja ymmärrystä joka ihmisellä voi olla ystäväänsä eläintä kohtaan. Tämä kirja antaa, ainakin minulle, uskoa ihmisyyteen ja jokaisen elämän merkityksellisyyteen. Vaikka lyhyt kohta kirjasta on surumielinen, se sisältää myös toivon elementin.

"Pieni tyttö oli Harmon ihastus. Kun se vain näki tytön lähenevän syreenien lomitse valkoisessa hamosessaan, riisihattu päässä, ja kuuli hellän huutelun: "Harmo, pikku Harmo", niin aasi hupakko tahtoi katkaista narunsa, hypähteli kuin lapsi ja kiljui vimmatusti.

Niinä pitkinä päivinä, jolloin pikku tyttö valkoisessa vuoteessaan purjehti myötävirtaa kohti Tuonen maata, ei kukaan muistanut Harmoa. Tyttö kuumehoureissaan joskus kutsui sitä surullisesti: "Harmo pieni". Pimeään huokausten taloon kuului joskus ystävän säälittävä huuto. Se oli surullinen kesä.

Luoja antoi loistavan kauniin hautajaispäivän. Punainen ja kultainen syyskuun aurinko oli jo alenemassa. Kuinka kaikuikaan hautausmaan kellojen soitto kohti illan taivasta, joka oli kuin avoin tie autuuden maahan... Minä palasin seinänvieriä pitkin yksin ja alakuloisena, menin taloon pihaportin kautta, pakenin ihmisiä ja vetäydyin talliin, missä istahdin itkemään Harmon kanssa."

Kirjoittaja Pirkko Tolmunen (kuva oik. ylh). on antroposofinen sairaanhoitaja, kätilö, eurytmiaterapeutti ja hoitotieteen tohtorikoulutettava sekä Aly:n nykyinen puheenjohtaja.

Kirjallisuuslähteitä:
Arman Maria. Rehnsfeldt, A. 2007. The 'Little Extra' that Alleviates Suffering. I: Nursing Ethics, 14(3), 372-386
Arend Hannah. Eichman Jerusalemissa raportti pahuuden arkipäiväisyydestä. Docendo 2016
Jiménez Juan Ramón. Harmo ja minä. WSOY 1979
Krohn Sven. Etsin ihmistä, filosofisia esseitä. Toimittanut Marita Airakorpi. WSOY 1996
Lèvinas Emmanuel. Etik och oändlighet – samtal med Philippe Nemo. Symposion bokförlag 1990
Løgstrup Knud. Det etiska kravet. Daidalos AB, Göteborg 1994
Merleau-Ponty Maurice. The Intervining – the Chiasm. I: Baldwin, T. ed. 2004. Maurice Merleau-Ponty: basic writings. Routledge London and New York 2004
Ojanen Eero. Kauneuden filosofia. Karisto OY 2001

Sven Krohn: "Alamme myös ymmärtää - meille on voitu se osoittaa - että jos ihmiskunnassa ajatellaan vain ihmisten etua, mutta unohdetaan kaikessa elämässä vallitsevat riippuvuussuhteet ja toimitaan piittaamatta muusta planeettamme elämästä, tämä ihmiskunta tuhoutuu."

Kuvan lähde: WALA

Kuvassa "Johdantokurssi rytmisestä kevythieronnasta" -kurssin kouluttaja Gerda Zölle.

Walan kouluttaja, sairaanhoidon opettaja

Gerda Zölle jälleen Suomessa!

Johdantokurssi rytmisestä kevythieronnasta

Pe 31.8.–su 2.9.2018 Sylvia-kodissa Lahdessa
Kurssimaksu: 100,00 €
Lisätiedot kevään 2018 aikana:
www.aurinkopiha.org

Norjassa Vidaråsenissa RSUC:n maisterinkoulutusohjelmassa

Apuraharaportti

Tammikuussa 2017 osallistuin toiseen jaksoon Norjasssa järjestettävään RSUC maisterin koulutusohjelmaan. Koulutus järjestetään Camphill Vidaråsenissa ja se on kolmivuotinen.

Teksti ja kuvat: Kirsi Laine-Wager

Koulutuksen on suunnitellut Rudolf Steiner University Collegen (RSUC) professori **Arve Mathisen**. Meitä vuonna 2016 aloittaneita opiskelijoita on 15 ja olemme kahdestatoista eri maasta, aina Etelä Afrikasta, Libanonista ja Cameronista lähtien. Koulutus tapahtuu englanniksi.

Aineen käsite

Tällä kerralla ohjelmassa oli muun muassa laadulliseen tutkimukseen liittyviä metodeja. Alla oleva kokemuksellinen esimerkki suuntautui erityisesti aineen käsitteeseen. Perehdyimme aiheeseen ensin luennoilla ja sitten kokemuksen kautta havainnoimalla työpajoissa ihmisten välistä vuorovaikutusta, esineitä, asioita ja ympäristöä noin tunnin ajan kahtena päivänä. Lisäksi teimme muistiinpanot havainnoinnista noina kahtena päivänä. Saimme oheislukemistoksi pedagogisen tekstin, jonka perusteella muotoilimme oman tutkimuskysymyksemme. Kysymyksen tarkoituksena oli ohjata havainnointia. Tämä harjoitus liittyi metodeihin ja analyysiin.

Jakaannuimme havainnoimaan Vidaråsenin työpajoihin kolmen hengen ryhmissä. Työpajoissa kyläläiset muun muassa leipovat, tekevät puutöitä tai kutovat kankaita. Oma ryhmäni koostui lisäkseni Armeniasta ja Cameronista tulijoista. Ryhmämme kohde oli kutomo.

Lyhennelmä omasta harjoitelmatekstistäni

”Astuessasi sisään kudontatyöpajataloon sinut toivottaa tervetulleeksi lämmin tummanruskeiden sävyttämä lattia sekä punaisena hohtavat kaapinovet eteisessä. Itse pajassa työ on jo täydessä vauhdissa. Kolme kyläläistä istuu kutomassa. Paikalla on myös kaksi ohjaajaa, jotka avustavat tarpeen vaatiessa. Ikkunoista paistaa päivänvalo ja sisällä sähkölamput. Pehmeää lämpöä hohkaavan takan vierelle, pienelle pöydälle on asetettu ryhmällemme valmiiksi kaksi pientä kudinta, toinen tummanruskea ja toinen poltetun siennan värinen. Poimin kutimen ja ryhdyn toimeen. Samanaikaisesti yksi kyläläisistä lähestyy innokkaana ryhmäämme. Hän etsii läheisestä lasivitriinistä pikkuriikkisen, vaaleanvioletin villanutun, jonka hän on tehnyt vastasyntyneelle vauvalle ja esittelee sitä meille ylpeänä. Vieressämme kangaspuissa istuu nuori poika kutomassa valkoista kangasta, jossa on siniset raidat reunoilla. Hän heittää langan loimien välistä puisella esineellä. Siitä kuuluu pehmeä ääni. Kun hän siirtelee loimia jaloillaan puisilla polkimilla, ne soivat pehmeästi toisiaan vasten. Välillä koko kangaspuut paukkuvat hänen työskennellessään. Työpajan kangaspuissa eriväriset työt odottavat tekijöitään: tummansinisellä taustalla hehkuu oranssinpunainen aurinko, sateenkaaren värit toisessa ja kolmannessa vihreän eri sävyt mehukkaina. Yksi tytöistä on valinnut itselleen pastellisävyjä ja näyttää ylpeänä niistä jo valmistunutta vyötä.”

Harjoituksen jaettu yhteinen osuus

Suullinen esitys koostui omista havainnoista, koodaamisesta, tekstin analyysistä ja tekstin löydöksistä. Tästä tekstistä etsin yhteyksiä kysymykseeni: ”Minkälaisia aistihavaintoja tapahtuu kudontatyöpajassa?” Lyhyesti: Löysin eri tasoja: värejä, ääniä, valoa ja lämpöä. Tämän lisäksi huomasin, että nämä kaikki yhdessä luovat tilan tunnelmaa.

Keväällä 2017

Opiskelun kolmas jakso jakaantui Vidaråsenin ja Oslon osioihin. Jakson aluksi esittelimme kukin vuorollamme pienen tutkimusprojektin, yhden kotitehtävistämme tammikuulta. Oma projektini käsitteli viridianin vihreää väriä, sitä miten se ilmenee ihmisessä ja atmosfäärisessä ilmiössä nimeltä vihreä välähdys.

Vidaråsenin jakson aikana analysoimme meille luettavaksi annettua maisterin työtä, joka piti myös arvioida arvosanalla. Työskentely tapahtui yksin tai ryhmissä. Itse osallistuin ryhmään, sillä koen ryhmätyöskentelyn hedelmälliseksi. Tehtäville on yleensä varattu hyvin lyhyt aika ja ne esitellään aina ryhmälle suullisesti.

Oslossa pääsimme kuunteleman RSUC:lta valmistuvien maisterintyön esittelyä ja väittelyä. Tällä kerralla valmistui useita nepalilaisia ja suomalaisina **Kirsi Neuvonen** sekä **Satu Suolahti**. Voin luvata, että kelpasi olla suomalainen!

Mäkikuisma on tutkittu lääkekasvi

Mäkikuisman *(Hypericum perforatum)* lääkkeellisistä vaikutuksista ihmisessä sekä yhteisvaikutuksista ja haittavaikutuksista on tehty paljon tutkimuksia. Tätä rohdoskasvia tiedetään käytetyn parin tuhannen vuoden ajan ihmisen lääkinnässä.

Teksti: Eeva-Liisa Pesonen
Kuvat: Peter Zimmermann

Heinäveden Valamoon kasvikurssille kokoontunut ryhmä tarttui rohkeasti tunnettuun lääkekasviin. Aikaisempina vuosina tehtyjen tutkimustapojen lisäksi aloitettiin pienimuotoisesti ja tunnustellen uusi tapa lähestyä kasvia. Myös katinliekosta *(Lycopodium clavatum)* oli tarkoitus tehdä havaintoja, mutta sitä ei varmuudella tunnistettu luostarin läheltä.

Mäkikuisma, monivuotinen kuismakasvi (heimo Hypericaceae aiemmin Clusiaceae tai Guttiferae), kuuluu kaksisirkkaisiin, koppisiemenisiin ruohokasveihin. Heimoon kuuluu noin 400 eri kasvia, joista Suomessa on tavattu neljä. Kasvia esiintyy luonnonvaraisena yleisesti Euroopassa, Pohjois-Afrikassa ja Länsi-Aasiassa.

Mäkikuisman nimi on ruotsiksi *äkta johannesört, äkta mannablod*, viroksi *lihtnaistepuna*, saksaksi *Echtes Johanniskraut* ja englanniksi *common St. John's wort*. Suomenkielessä kasvilla on lukuisia nimiä, muiden muassa ajosheinä, läpikuisma, kiroruoho, verimänty, veriruoho.

Kuisma on karjalainen nimi, jonka vastine kreikaksi on *kosmas* eli koristettu. Nimi liittyy järjestettyyn maailmankaikkeuteen, harmoniaan ja kauneuteen.

Mäkikuisma Suomessa ja Heinävedellä

Kasvia tavataan Suomen eteläisissä osissa paikoittain sekä Ahvenanmaalla ja Turun seudulla runsaammin. Kasvi on huomattavasti harvinaisempi kuin samaan heimoon kuuluva, yleinen särmäkuisma *(H. maculatum)*, jonka levinneisyys ulottuu Etelä-Suomesta Oulun korkeudelle asti. Ensimmäisenä iltana kävimme kasvupaikkoja etsien tutustumassa mäkikuismaan. Kasvi löytyi luostarin läheisyydestä, mutta sitä oli ensin vaikea havaita muiden samankorkuisten keltakukkaisten kasvien joukosta. Yllätys oli, miten mäkikuismaa kasvoi kohtalaisesti näinkin pohjoisessa. Heiniä sekä ruohokasveja oli runsaasti kasvin ympärillä, sillä kesä 2017 oli ollut kostea ja viileä. Mäkikuismia kasvoi muutamia melko lähellä toisiaan. Seuraava ryhmä oli jonkin matkan päässä. Kasvupaikoiksi havaitsimme avoimet tai puolivarjoisat ojien reunat, rinnemetsät ja –kedot sekä kivikkoiset mäet. Kuivia niittyjä ei nyt ollut, jollaisilla kasvi tavallisesti kasvaa. Kesällä 2017 Keski-Eurooppa taas oli kärsinyt kuumasta ja kuivasta ilmasta. Sveitsistä tullut osallistuja kertoi mäkikuismien kasvavan siellä yksittäin ja olevan tänä vuonna suomalaisia lajitovereitaan lyhyempiä.

Kun seuraavana aamupäivänä menimme uudelleen kasvin luo, se erottui heti muusta kasvillisuudesta, kuin tuttu ihminen Helsingin ihmisvilinässä.

Kasvin tarkastelu

Juuret
Maan pinnan alta löysimme kol-

Maavartta ja juuria.

Varsi.

me erityyppistä juuriosaa. Puutuneesta juurakosta eli maavarresta kasvoi alaspäin hentoja, kiharaisia juuria sekä terävässä kulmassa maan pinnan suuntaisesti lilan punertavia versojuuria. Juurakko oli osin ontto. Talvella Pohjois-Sveitsissä on tuskin lunta maan päällä. Punertavissa versojuurissa on siellä silloin pieniä, vihreitä lehtiä. Suomessa versojuuret jäävät lumen alle. Uusia kasveja syntyy ainakin versojuurien kautta.

Illalla työtilassamme oli kaksi päivällä poimittua mäkikuismaa. Molempien lehdet ja kukat olivat nuutuneita. Toisella kasvilla oli maavarressa vain pari kiharaista juurta, toisella juuria oli runsaammin. Asetimme molemmat samaan vesiastiaan yöksi. Aamulla runsasjuurinen kasvi oli virkeä, vähäjuurinen oli kuihtunut.

Varsi ja lehdet

Kasvin pysty, kalju varsi oli tyvestä kaareva ja puutunut, ylhäältä runsashaarainen ja 30-80 senttimetriä pitkä. Siinä oli kaksi särmää erotuksena särmäkuisman varressa olevista neljästä särmästä. Väriltään varsi oli alhaalta lila muuttuen vähitellen vihreäksi. Edellisen vuoden varsia löytyi maastosta pystyssä kovettuneina ja vaaleina. Varsi oli osin ontto. Kasvin samanmuotoiset, vastakkaiset, silposuoniset ja ehytlaitaiset lehdet kasvoivat varresta rytmisesti niin, että alimmat lehdet olivat suurimmat. Ensimmäiset lehdet lähtivät melko ylhäältä varresta. Lehtipari muodosti aina 90 asteen kulman edelliseen pariin varressa. Lehtilapa oli suikean soikea. Lehtihangoista lähtivät kukkavarret, jotka olivat alhaalla kasvissa pidemmät. Mäkikuisman lehtien ja kukkien kasvu pidättäytyi tiettyyn tasoon. Lehdissä oli sekä tummia pieniä juovia että läpikuultavia täpliä (lat. *perforatum* = lävistetty).

Lehtiä.

Kukat

Mäkikuisman tunnistaa avautuneista kukista. Kasvi kukkii Suomessa heinä-syyskuussa. Kukinto on viuhko. Latvapuolella olevien keltaisten kukkien runsaat, eripituiset heteet loistivat ja säihkyivät kimpuissa ylöspäin. Teriö avautui yli vaakatasoon kääntyen hieman alaspäin. Terälehtiä sekä suippoja verholehtiä oli viisi. Emiö oli kolmiosainen. Kukan läpimitta oli pari-kolme senttimetriä. Terä- ja verholehdissäkin oli tummia juovia ja täpliä. Nupuista tuli murskattaessa verenpunaista nestettä, joka muuttui iholla lilan väriseksi. Mäkikuisma ei tuoksu voimakkaasti kuten monet muut kukkivat kasvit. Kasvin kukinnoissa on samaan aikaan nuppuja, kukkia ja hedelmiä.

Kukinto.

Hedelmä ja siemenet

Kolmilokeroisen kodan sisällä oli hieman hedelmälihaa, pieni kolo ja paljon hyvin pieniä siemeniä.

Kota ja siemeniä.

Kota kuivuu, kovettuu ja tummuu syksyllä. Kun kodat avautuvat, yhdestä kasvista putoaa maahan runsaasti tummia siemeniä.

Kypsyviä kotia.

Kasvin sisältämiä aineita

Nykyisin mäkikuisma kuuluu lääkeluettelon kasveihin, sillä se on lievästi myrkyllinen. Mäkikuisman rohdostuotteiden valmistus myyntiin on mahdollista ainoastaan lääketehtaassa.

Kukkivan kasvin maanpäälliset osat sisältävät muun muassa hyperisiinejä (punainen väriaine 0,1-0,3 %), hyperforiinia (3 %, floroglusiiniderivaattoja), flavonoideja ja biflavonoideja (2–4 %, hyperosidi, rutiini), haihtuvaa öljyä (0,05–0,3 %), monoterpeeneitä ja katekiinityyppisiä parkkiaineita (jopa 10 %).

Mäkikuisma elementtien ja eetterilaatujen kannalta

MAA: Kasvi hyväksyy kalkki- ja piipitoisen, kostean ja kuivan kasvupaikan. Maaelementti läpäisee koko kasvin. Kuivuessaan kasvi murtuu.

VESI: Kasvi tarvitsee vettä ja sen johtojärjestelmä toimii. Se selviää vähällä vedellä, mutta ei varastoi sitä.

ILMA: Kasvi on ilmava, elastinen ja kohoaa maasta. Kasvin sisällä ja ulkopuolella on ilmaa.

LÄMPÖ, LÄMPÖEETTERI: Hedelmien ja siementen alueella on paahtumista muistuttava lämpöprosessi. Öljynmuodostusta on maantieteellisesti näin pohjoisessa ja jo nuorissa lehdissä.

VALOEETTERI: Kasvissa on rakenteellista valonomaista, kulmia, jakautuneisuutta, säteilevyyttä ja värejä.

KEMIALLINEN - eli SOIVA EETTERI: Kasvissa on makuaineita, geometriaa, lukusuhteita ja musikaalisuutta.

ELÄMÄNEETTERI: Kokosimme näkemyksiä elämäneetteristä, sana- eli merkityseetteristä. Saimme yhteen laajan näkemyskokoelman tästä eetterilajista. Samalla tunnustelimme mäkikuisman suhdetta tähän eetterilajiin.

Mäkikuisman erityispiirteitä

Kasvissa on haihtuvaa öljyä ja punaista nestettä lehtien ja kukkien 'pienissä säiliöissä' sekä vihreää nestettä kasvin vihreissä osissa. Kasvi erittää sisäänsä aineita kuin puhdistautumisprosessissa. Tavallisesti kasvin öljynmuodostus on kukinnon alueella, mäkikuismassa jo nuorissa lehdissä. Kasvin tuottaessa öljyä, muualla kasvissa on pidättyvyyttä.

Kasvi pidättäytyy kasvamisessa tietylle korkeudelle ja kukat säteilevät.

Kasvi tarvitsee vettä, jota se imee kasvualustasta hentojen juurien avulla. Kasvi elää tavallisesti varsin kuivalla kasvualustalla.

Hedelmän ja siementen alueella kasvi ikään kuin paahtuu lämmössä, vaikka auringon lämpö vähenee syksyn edetessä.

Hyönteisiä oli hyvin vähän kasvin läheisyydessä. Koska kasvi on fototoksinen, karja jättää sen syömättä laitumella.

Kasviin tulee astraalisuutta, sielullisuutta, vegetatiiviselle alueelle eteeriseen kasvimaailmaan, mutta kasvi joutuu 'voittamaan' sen jatkuvasti.

Laboratoriotyöt

1. Lehdet ja kukat pilkottiin. Sekä lehtisilppu että kukkasilppu uutettiin auringonkukkaöljyyn. Uutoksista tuli 25-prosenttisia. Molemmat uutokset jaettiin kahteen osaan. Ensimmäiset osat asetettiin päivänvaloon ja toiset osat peitettiin mustalla peitteellä. Uutokset olivat huoneenlämmössä kaksi vuorokautta. Sen jälkeen ne puristettiin kankaiden läpi. Saatuja neljää öljyä arvioitiin. Kukkaöljy oli keltaisen punertavaa ja lehtiöljy vihreää. Punainen väriaine oli pieninä paakkuina kukkaöljyjen pohjassa. Valmistusaika oli liian lyhyt punaisen mäkikuismaöljyn valmistumiseksi.

2. Lehti- ja kukkasilpuista tehtiin nousukuvat, molemmista kaksi kuvaa. Silput hierrettiin ja kankaan läpi puristettiin mehu, jota siirrettiin nousukuva-alustalle 0,5 millilitraa. Imupaperirulla asetettiin pystyyn alustalle. Kun neste oli kuivunut, lisättiin alustalle hopeanitraattia 0,6 millilitraa. Sen kuivuttua alustalle lisättiin lopuksi rautasulfaattia 0,7 millilitraa. Kuivuneita neljää kuvaa tarkasteltiin. Myös mehujen puristuksessa käytettyjen kankaiden värejä arvioitiin.

Laboratoriotöitä.

Mäkikuisma ja planeettavoimat

Andreas Bindler esitti kahdelta näkökannalta uuden, mielenkiintoisen mahdollisuuden kasvintarkasteluun.

Ensiksi kasvin kasvussa ja hahmossa voimme havaita suuntautumisen sekä maahan että kosmokseen. Maahan liittyviä voimia on pystysuoruudessa, joka nähdään varressa ja rungossa sekä juurissa, jotka kiinnittävät kasvin maahan. Kosmokseen liittyvät voimat eivät ole vain päinvastaisia kuin maan voimat, vaan esimerkiksi lehdet kasvussaan suuntautuvat valoon. Auringon vaikutus havaitaan selvimmin lehdissä. Kesällä 'auringon yläpuoliset planeetat' vaikuttavat kasvissa kukinnossa ja lehdissä. Nämä planeetat ovat mars, jupiter ja saturnus. Tähtien vaikutuksista maailmassa voidaan tutkia kasvien kukista ja lehdistä. Maa on planeettavoimien läpäisemä. 'Auringon alapuoliset planeetat' vaikuttavat talvella maassa kasvin juurissa ja siementen hedelmöittymisessä. Nämä planeetat ovat kuu, merkurius ja venus. Kesällä kasveissa heteiden siitepöly hedelmöittää emit. Toinen hedelmöitys tapahtuu talvella maassa siemenissä. Kesällä voimat kerätään maan päällä ja talvella voimat kootaan juurien alueelle.

Toinen tapa tarkastella näitä planeettavoimia on tutkia aineita kasvissa. Maanpäälliset voimat ja kos-

miset voimat vaikuttavat aineiden syntymiseen. Kasviin muodostuu 'suolamaisia' ja 'rikkimäisiä' aineita. Suolamaisia aineita ovat kiteet, suolat, oksaalihappo käenkaalissa, piihappo peltokortteessa ja tuhkanomaiset aineet eli palamisen tulokset. Näihin aineisiin liittyy raskaus. Rikkimäisiä aineita ovat tuoksuvat aineet, haihtuvat öljyt, hartsit, rikki- ja fosforipitoiset aineet. Näihin aineisiin liittyy valo. Tässä välissä kasvi on. Kasvilla on 'merkuriaalinen' kyky aineiden muodostuksessaan.

Kasvia tutkiessamme koetamme tehdä havaintoja siitä, mikä kasvissa on maanpäällisten voimien synnyttämää ja mikä kosmisten voimien synnyttämää. Ensin voimme koettaa löytää kosmisia vaikutuksia ryhminä. Kosmiset planeettavoimat vaikuttavat sekä kasvissa että ihmisessä.

Potilas lääkärin vastaanotolla

Yksinkertaisilla kysymyksillä **Reijo Kurppa** kokosi näkökulmia lääkärin työstä potilaan hoidossa. Hän esitteli toistakymmentä peruskysymystä, joiden kautta potilaan terveydellistä tilannetta kartoitetaan. Kun lääkäri kulkee potilaan kanssa patologiasta terapiaan, hänen on löydettävä kokonaisnäkemys ihmisestä. Ihmiselämässä on olennaisia tapahtumia ja hetkiä. Keskustellen voidaan käydä läpi potilaan rakenteellisten ja toiminnallisten puolien kokonaisuus sekä elämänkulku lääkärin kohtaamiseen asti. Yksinkertaisilla kysymyksillä voidaan kartoittaa potilaan parannustarve.

Mäkikuisman lääkkeellinen käyttö

Peter Zimmermann teki koosteen mäkikuisman lääkkeellisestä käytöstä. Rohdoksena käytetään kukkivia versoja. Tärkeimpiä käyttöaiheita ovat masennus, alakuloisuus, tuskaisuus ja unihäiriöt, yökastelu ja virtsarakon toiminta, ihovammat ja haavat, iskias, nivelvaivat ja hermokipu. Rohdosvalmisteet supistavat limakalvoja sekä tuhoavat bakteereita ja viruksia (HIV-tutkimuksia).

Haittavaikutuksena on valolle herkistyminen eli fotosensitiivinen reaktio vaaleilla ihmisillä. Rohdosvalmisteilla on yhteisvaikutuksia ehkäisyvalmisteiden, HIV-lääkkeiden ja immunosuppressiivisen lääkehoidon kanssa. Ne voivat heikentää tai vahvistaa muun lääkityksen tehoa. Vasta-aiheita ovat raskaus, imetys ja muu lääkitys.

Mäkikuisman muu käyttö

Kasvia on käytetty teenä ja alkoholin mausteena. Kasvin juurakoita voi käyttää kankaiden värjäämiseen, kun tarvitaan punaista ja violettia väriainetta.

Gentin alttaritaulu

Seija Zimmermann esitteli nykyisessä Belgiassa Gentin kaupungissa sijaitsevan Pyhän Bavon katedraalin alttarikaappikokonaisuuden. Gent oli 1400-luvulla keskeinen eurooppalainen kaupunki. Siellä oli vahva porvaristo, aatelisto ja kirkon miehet sekä puutarhoja. Kaupunki oli varakas. Siellä harjoitettiin kansainvälistä liike-elämää. Monesta osasta koostuva alttaritaulu valmistui vuonna 1432. Sen ovat maalanneet flaamilaiset taidemaalariveljekset **Hubert** ja **Jan van Eyck** öljyväreillä. Hubert kuoli vuonna 1426 ja Jan vuonna 1441. Avattuna alttaritaulun keskiössä on Jumalan Karitsa. Taulukokonaisuus muodostuu tammilevyille maalatuista uskonnollisista, raamatullisista ja kirkkohistoriallisista kuvista. Alttaritaulu oli suurimman osan kirkkovuotta suljettuna. Suurina juhlapyhinä taulu avattiin ja mystinen lammas oli nähtävissä. Taulun olivat tilanneet kauppias **Joos Vijdn** ja hänen vaimonsa **Elisabeth Borluut**. Heidän kuvansa ovat suljetun alttarikaapin alareunassa.

Avattuna alttaritaulu on kooltaan 375 x 520 ja suljettuna 375 x 260 senttimetriä. Kokonaisuudessa on suuri määrä mielenkiintoisia yksityiskohtia. Korokkeella olevan, verta vuotavan lampaan ja ympärillä olevien ihmisten ja henkisten olentojen ympärillä on puutarha. Pakanuuden aikana germaaneilla puutarha oli aidattu, pyhä alue, jumalten vaikutusalue. Raamatussa puutarha on Paratiisissa ja Getsemanessa. Keskiajalla puutarha oli Jumalan valtakunta. **Kaarle Suuresta** tuli kuningas joulupäivänä vuonna 800. Hän antoi Capitulare-ohjeiston, jossa ihmisiä kehotettiin keräämään puutarhaan hyödyllisiä ja kauniita kasveja. Alttaritaulusta on tunnistettu jo 75 eri lajia Keski- ja Etelä-Eurooppalaisia puita, pensaita ja kukkakasveja kukinta-aikanaan. Puutarhan kukat ovat kooltaan niin pieniä, että silmät tuskin näkevät niitä. Esimerkkeinä nähtiin lilja, damaskonruusu, akileija, palmu, saksankurjenmiekka, pioni, kielo, kalliokielo, rohtovirmajuuri, voikukka, viiniköynnös, granaattiomena, ahomansikka. 1400-luvulla oli kasvitieteellistä tutkimusta ja kuvastoja, mutta tällaisia tarkkoja kasvien kuvia ei alttaritauluissa ollut.

Tunnistetuilla 75 kasvilla on suhde uskontoon ja alkukristillisyyteen. Aiemmin Maria kuvattiin kullatussa ympäristössä. 1500-luvulta lähtien Mariaa alettiin kuvata puutarhassa. Alttaritaulu on maalattu noin senttimetrin paksuisille tammilaudoille, jotka ovat peräisin Itämeren alueelta. Tauluun liittyy siis koko Eurooppaa.

1930- ja 1940-luvulla alttaritaulun osa ja koko taulukokonaisuus varastettiin, mutta ihmeellisesti alttaritaulu saatiin takaisin yhtä kuvaa lukuun ottamatta. Taulu on nähtävissä nyt lasin takana. Amerikkalainen säätiö on tutkinut ja konservoinut taulukokonaisuutta useamman vuoden ajan. Tutkimusten kautta on tullut esiin näkemys, että Hubert, josta tiedetään hyvin vähän, on maalannut taulun suurimmaksi osaksi. Jan, joka toimi myös diplomaattina, viimeisteli kokonaisuuden **Filip Hyvän** toivomuksesta. Miesten maalausosuuksien odotetaan tarkentuvan tutkimusten edetessä. Värit ovat plastisia ja täydellisiä siveltimen vedon erikoisuuden takia: toiselle puolelle sivellintä paksumpi, toiselle puolelle ohuempi kerros maalia. Kasvit, jalokivet ja helmet ovat kolmiulotteisia ja tunnistettavissa.

Tekstejä uhrilampaasta on Uudessa Testamentissa, Joh 1:29,35-36, 1Kor 5:7. Karitsan päästä lähtee säteitä ja rinnan haavasta syöksyy veri maljaan. Karitsan yläpuolella taivaalla liitää säteilevä kyyhky, josta lähtee säteitä kaikkien läsnäolijoiden ylle. Kävimme läpi taulukokonaisuuden hahmoja. Alttaritaulussa on havaittavissa lähes tieteellisen tarkka kasvien ja jalokivien kuvaus ja samalla koettavissa syvä ja tietoinen ymmärrys kristillisyyden merkityksestä ihmiskunnassa.

Antroposofia ja tiede

Esko Osmo kokosi laajan esityksen tieteellisestä pohjasta antropologisissa tieteissä ja antroposofisessa hengentieteessä. Antropologisissa tieteissä, miten tieteitä kattavasti voidaan tässä yhteydessä kutsua ennen antroposofisen hengentieteen syntyä, ja antroposofisessa hengen-

tieteessä tutkitaan ihmistä, luontoa ja maailmaa. Antroposofia tutkii samoja asioita kuin antropologiset tieteet, mutta ei-aistittavia puolia niistä. Tutkimustapa on hengentieteellinen. Tuloksina tutkimuksista saadaan henkisiä lainalaisuuksia ja tietoista ymmärrystä ihmisestä ja ihmistä ympäröivästä maailmasta. Tutkimustuloksia voidaan arvioida terveellä ihmisjärjellä.

Suurin ero antropologisten tieteiden ja antroposofisen hengentieteen välillä on siinä, että antropologiset tieteet ottavat lähtökohdakseen havainnon ja siitä luotavat käsitteet ja lainalaisuudet, johon ne eivät halua ”subjektiivisen ajattelun” vaikuttavan. Antroposofisen hengentieteen perusta taas on nimenomaan ajattelu, jonka **Rudolf Steiner** loi uuden tietoteorian pohjaksi jo 1800-luvun lopulla ”objektiivisena tosiasiana”.

Näin voidaan saavuttaa pelkän lainalaisuuden abstraktion, joka sinänsä on henkinen, lisäksi kyky tiedostaa vaikuttavaa, joka on lainalaisuuden taustalla vaikuttavana.

Esitelmä koostui kolmesta osasta. Lähtökohtana oli aluksi luoda kuvanomainen tarkastelu luonnosta käyttäen kasvimaailmaa esimerkkinä. Luennossa tavoiteltiin rinnakkain näkyvän ja näkymättömän maailman havaitsemista kasvin kasvussa vuoden kierrossa. Apuna käytettiin **J.W. Goethen** ja Steinerin tutkimuksia.

Toiseksi pyrittiin ajattelulle luomaan yhtenäinen kuvaus siitä, miten ajattelun on mahdollista läpäistä raja, joka on näkyvän sekä näkymättömän ja siinä vaikuttavan välillä. Koetettiin ymmärtää, miten normaalille, terveelle ihmistietoisuudelle on mahdollista tavoittaa näkyvän ja näkymättömän välillä oleva raja ja ylittää se ajattelua kehittämällä, erottaa ajattelu toimintana ja ajattelun sisältö toisistaan.

Kolmanneksi paneuduttiin professori **Peter Heusserin** kokoaman diaesityksen avulla luonnontieteellisestä reduktionismista syntyneen nykylääketieteen ongelman korjaamiseen antroposofisen lääketieteen avulla. Diasarja liittyy hänen suomennettuun kaksiosaiseen kirjaansa, Kehittyvä ihmiskuva ja tiede I-II. Antroposofinen, laajennettu lääketiede on kokonaisvaltaista ja integratiivista. Se antaa mahdollisuuden inhimillisemmän terveydenhoidon kulttuuriin.

Parantamisen perusteet

Antroposofisen lääketieteen teoksesta "Parantamisen perusteet" käsiteltiin ryhmätyönä luku II, "Miksi ihminen sairastuu?". Luimme luvun läpi ja keskustelimme edeten kappale kappaleelta. Ryhmästä nousi aina uusia mielenkiintoisia näkemyksiä ihmisen terveydestä ja sairaudesta. Esimerkiksi ihmisraajan terveen liikkumisen prosessit ja halvaus ymmärrettiin vastaavanlaisina rinnakkaistapahtumina. Luku loppui lauseeseen: Parantamisen on siksi oltava eetterielimistön hoitamista.

Konsertti

Kurssin päätökseksi kuultiin musiikkia. Trio Peter Zimmermann, klarinetti, **Helena Heikkilä**, viulu, ja Reijo Kurppa, viulu, soitti neljä teosta, jotka **Timo Pesonen** oli sovittanut tälle kokoonpanolle. Laulajien kanssa esitettiin kaksi kappaletta, **Franz Schubertin** ’An die Musik’ sekä **Yrjö Kilpisen** ’Laululle’. Lopuksi kuultiin trion soittamat kaksi klezmermusiikkikappaletta: traditionaaliset ’Jewish Wedding Song’ ja ’Onnen hetkiä Varsovassa’. Kiitos esityksistä.

Kurssin puitteet

Heinäveden Valamo on Kristuksen kirkastumisen luostari. Elokuun ensimmäisenä sunnuntaina, kurssin viimeisenä päivänä, luostarissa oli suuri Kristuksen Kirkastumisen juhla, pääkirkon Temppelijuhla. Munkkeja, papistoa, nunnia ja juhlaväkeä juhlapuvuissaan oli runsaasti läsnä juhlassa.

Yöpyminen luostarissa, ruokailu, työtilat ja lähellä oleva luonto ovat viime vuosina mahdollistaneet kurssille erinomaisen kokonaisuuden ja rauhallisen ympäristön kasvin ja ihmisolemuksen tarkastelulle. Kiitos.

Viitteitä:

Bühring U., Alles über Heilpflanzen, (2007), ISBN: 978-3-8001-4979-7.
Frohne D. ja Pfänder H.J., Giftpflanzen, (1987), ISBN: 3-8047-0886-2.
Gentin alttaritaulu, closertovaneyck.kikirpa.be, de.wikipedia.org
Heusser P., Kehittyvä ihmiskuva ja tiede I-II, (2016), ISBN: 978-952-68539-2-5, ISBN: 978-952-68539-4-9.
Kasvit 1, toim., (2008), ISBN: 978-951-0-33403-4, ISBN: 978-951-0-33407-2 (sarja).
Kurtto A. (tekstit), Suomen luonnonkasvit, (1995), ISBN: 951-584-059-7.
Kurtto A. ja Helynranta L., Otavan värikasvio, (2008), ISBN-13:978-951-1-19663-1, ISBN-10: 951-1-19663-4.
Mäkikuisma, fi.wikipedia.org, luontoportti.com
Mäkikuisma, luontaistuotteet.org, terveyskirjasto.fi, yrttitarha.fi
Paarlahti J., Myrkkykasvit, (2005), ISBN: 951-0-30079-9.
Steiner R. ja Wegman I., Parantamisen perusteet, (2008), ISBN: 978-952-5507-19-5.
St. John’s Wort, Hyperici herba, (2017), escop.com
Valamon luostari, Heinävesi, valamo.fi
Wichtl M., toim., Teedrogen, (1989), ISBN: 3-8047-1009-3.

Kasvikurssilaisia Valamossa elokuussa 2017.

Sadun parantava voima

Monen lapsuuteen liittyy kenties jokin rakas ja merkittävä satu, joka kulkee mukana elämäntiellä huokuen salaperäistä tunnelmaansa ja kuvakieltään. Se voi olla elämän käännekohdissa myös rohkaiseva ystävä ja saattelija, joka kykenee avaamaan lukkoja ja portteja tai viitoittamaan uutta suuntaa. Lahden Sylvia-kodissa Gyllenbergin säätiön apurahan turvin toteutetussa satututkimuksessa pyrimme lähestymään ja ymmärtämään sadun parantavaa voimaa ja tulkitsemaan sen vivahteikkaita salaisuuksia.

Teksti: Maija Pietikäinen
Kuvat: Saija Suhonen, Juuso Häkkänen, Christine Dauner

Satuja ja tarinoita koskevissa tutkimuksissa on havaittu niiden monipuolinen vaikutus lasten ja nuorten kehitykseen ja persoonallisuuteen niin kognitiivisessa, psykologis-emotionaalisessa kuin terapeuttisessa mielessä. Saduilla on osoittautunut olevan erityisen tärkeä tunneilmaisullinen ja tunnekasvatuksellinen merkitys, sillä tunteiden sanallinen ja kuvanomainen ilmaisu auttaa niiden tunnistamista, säätelyä ja hallintaa.

Myös **Rudolf Steiner** on nähnyt satujen ja tarinoiden arvon lapsen tunne-elämälle toisen seitsenvuotiskauden ollessa juuri sen kehityskautta. Steinerkoulun opetussuunnitelmassa niihin liittyvä kertomusaineisto painottuu erityisesti kolmeen ensimmäiseen kouluvuoteen kansansatuina, legendoina, eläintarinoina ja Raamatun kertomuksina. Steiner on tarkastellut satuja myös ihmisen henkisen kehityksen kuvastajina, jolloin ne sisältävät kuvia sen lainalaisuuksista ja mikro- ja makrokosmoksen yhteenkuuluvuudesta imaginatiivisessa muodossa.

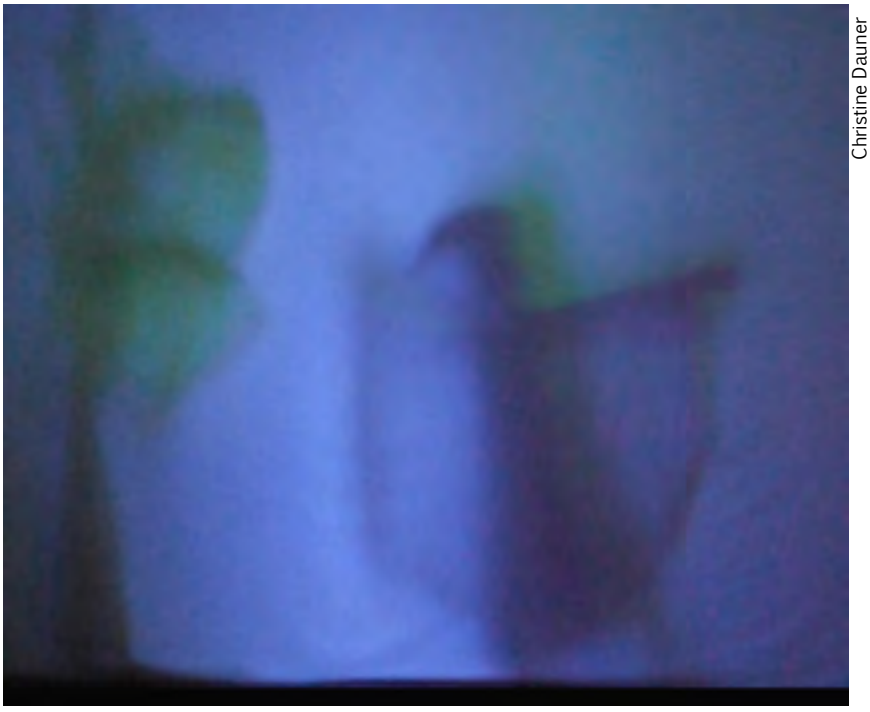
Satujen terapeuttinen merkitys

Saduilla on lasten ja nuorten eksistentiaalisiin kysymyksiin liittyvä mielenterveydellinen vaikutus, koska ne opettavat selventämään tunteita ja suhteita muihin ihmisiin, ottamaan etäisyyttä omaan itseen sisäisten kuvien avulla ja löytämään vastauksia ihmissuhdevaikeuksiin. Ne luovat näin ideaalisia esikuvia lapsen käyttäytymiselle. Satujen minuutta vahvistava vaikutus perustuu juuri siihen, että ne opastavat lasta ja nuorta löytämään tällä tavoin omaa identiteettiään ja katsomuksiaan sekä antavat käsityksen siitä, mitä kokemuksia hän tarvitsee kehittääkseen luovuuttaan.

Sadut eivät siis ole vain idyllisiä kuvia maailmasta, vaan ne liittyvät moniin keskeisiin elämän teemoihin, kuten rakkauteen, kateuteen, aggressioon, vihaan, kuolemaan tai vanhenemiseen. **Max Lüthi** painottaakin sitä, että sadut eivät esitä ulkoista todellisuutta vaan ihmisen ”sisäistä eli sielullista totuutta”, minkä vuoksi niillä voi olla tärkeä parantava merkitys diagnostiselta, ennalta ehkäisevältä tai terapeuttiselta kannalta.

Satuja on tässä mielessä tutkinut muun muassa **Sigmund Freud**, joka liitti satumotiivit unitutkimuksiinsa ja tarkasteli niiden valossa potilaidensa lapsuuden kokemuksia ja neuroosien syntymistä. **C.G.Jung** puolestaan tulkitsi sadut juuri ihmisen sisäisten prosessien kuvastajana sekä ihmiskunnan kollektiivisten ja tiedostamattomien psyykkisten prosessien ilmaisijana. Hän näki niiden ilmentävän käyttäytymisen arkkityyppisiä malleja, joiden avulla ihminen pyrkii kohtaamaan elämän suuria peruskysymyksiä.

Satujen terapeuttinen merkitys voitaisiin tiivistää kokoavasti siten, että lapsi voi saada satujen avulla etäisyyttä itseensä ja kokea minänsä olevan kuitenkin turvassa symbolissa. Näin hän voi saada uuden yhteyden ja vuorovaikutuksen kielen omaan sielunelämäänsä. Samalla satujen tarjoamassa identifikaatio- ja projisoimisprosessissa lapsi kokee vapautumista tunne-elämän ja alitajunnan ongelmista niiden ulkoistamisen avulla ja saa siten uusia välineitä minän eheytymistä varten. Myös satujen moraalis-symbolisten arvojen avulla voidaan luoda yhteys lapsen hyvyyteen ja vahvistaa sitä, mikä edesauttaa hänen mahdollisuuksiaan solmia kiintymyksellisiä ihmissuhteita.

Christine Dauner

Värivaloterapiaa.

Värivaloterapia

Tutkimuksessamme satujen yhteydessä käytetyn värivaloterapian synty palautuu yhtäältä Rudolf Steinerin 1920 lääkäreille tarkoitettuihin esitelmiin, joissa hän pitää tärkeänä tämän terapian suurempaa huomiointia tulevaisuudessa, ja toisaalta lääkäri **Karl Königin** ja taiteilija **Carlo Pietznerin** väliseen hoitopedagogis-terapeuttiseen yhteistyöhön Skotlannissa. He ryhtyivät 1948 kehittämään Steinerin viitteiden pohjalta värillisten varjojen käyttöön perustuvaa värivaloterapiaa kehitysvammaisille lapsille ja nuorille, joilla oli vaurioita aivojen motorisissa keskuksissa.

Terapiaa on siitä lähtien harjoitettu lukuisissa hoitopedagogisissa paikoissa eri puolilla maailmaa, myös Lahden Sylvia-kodissa **Freddy Heimschin** alulle saattamana. Siitä on saatu hyviä kokemuksia erityisesti lihaskouristusten rentouttamisessa, epärytmisen hengityksen ja elimistön lämpöjärjestelmän tasapainottamisessa sekä sisäisen vireyden lisäämisessä.

Tutkimuksen tarkoitus ja ongelma-alueet

Satututkimuksemme tarkoituksena oli saada viitteitä siitä, millaisia vaikutuksia värivaloterapian avulla esitetyillä saduilla on traumatisoituneisiin, yliaktiivisiin ja puberteettiongelmista kärsiviin kehitysvammaisiin lapsiin ja nuoriin.

Traumaattisen tapahtuman luoma psyykkinen vaurio aiheuttaa lapsilla usein ongelmia erityisesti itseluottamuksen ja maailmaan kohdistuvan luottamuksen alueelle. Tutkimukseen osallistuneiden lasten ja nuorten traumat liittyivät ennen muuta äitisuhteessa koettuihin hylkäämis- tai menettämiskokemuksiin.

Yliaktiivisten lasten ongelmissa on puolestaan kyse pääasiassa neurologisista oireista, jotka saattavat ilmetä erilaisina käyttäytymiseen ja kognitiivisiin toimintoihin liittyvinä vaikeuksina, kuten tarkkaavaisuuden säätelyongelmina, yliaktiivisena käyttäytymisenä ja impulssien hallitsemisvaikeutena.

Myös kehitysvammaisilla nuorilla ilmenee nuoruusikään kuuluvaa identiteetin etsintää, johon liittyy erilaisia kriisivaiheita ja syviä tunnetiloja. Ne voivat tulla esiin esimerkiksi yksinäisyyden, pelon ja ahdistuksen kokemuksina tai voimakkaina mielialojen vaihteluina ja heilahduksina. Tässä tutkimuksessa mukana ollut nuori kärsii erityisesti pelokkuudesta ja sosiaalisten kontaktien puutteesta.

Juuso Häkkänen

Juuso Häkkänen

Juuso Häkkänen

Kuvat on piirtänyt 11-vuotias poika, jolla on traumaattisia kokemuksia ja yliaktiivisuutta. Kuvat on piirretty ennen terapiajaksoja, niiden puolivälissä ja jälkeen.

Tutkimuksen suorittaminen

Tutkimuksen viisi tutkimushenkilöä olivat iältään 10—14 -vuotiaita poikia, jotka osallistuivat kevään ja syksyn 2014 sekä kevään 2015 aikana kaikkiaan neljään seitsenviikkoiseen terapiajaksoon. Niiden aikana värivaloterapian avulla esitettiin kaksi Grimmin satua, Kristallipallo ja Tähtimarkat (kaksi jaksoa molempia), joista viimeksi mainittu satu liittyy erityisesti traumakokemuksiin.

Terapian vaikutuksia arvioitiin terapiajaksoja ennen, niiden puolivälissä ja jälkeen suoritettujen diagnostisten piirrosten avulla, joissa hyödynnettiin yleisen psykologian piirissä kehitettyä ja käytettyä HTP-testiä (talo-puu-ihminen-testi) antroposofisen ihmiskuvan näkökulmasta sekä **Gregg M. Furthin** kehittämää kuvien jungilaista, systemaattista tulkintatapaa. House-Tree-Person-testi on projektiiviseen ilmaisuanalyysiin perustuva tutkimusmenetelmä, jonka avulla analysoidaan erityisesti lasten persoonallisuutta ja psyykkistä kehitystä.

Steinerpedagogiikan piirissä testiä käytetään esimerkiksi koulukypsyystestinä antroposofisen ihmiskuvan pohjalta. Tällöin se liittyy ihmisen kolmijäsenteiseen rakenteeseen talon antaessa viitteitä ihmisen fyysiseen olemukseen, läsnäoloon ja kehotietoisuuteen, puun elämänvoimiin ja elämänhaluun sekä ihmishahmon minuuteen ja

minäkuvaan liittyvistä kokemuksista. Testi tarjosi tutkimuksellemme yhteismitallisen tutkimusmenetelmän, minkä lisäksi sen luotettavuutta parannettiin kolmen tutkimusryhmän jäsenen toimimisella erillisinä arvioijina.

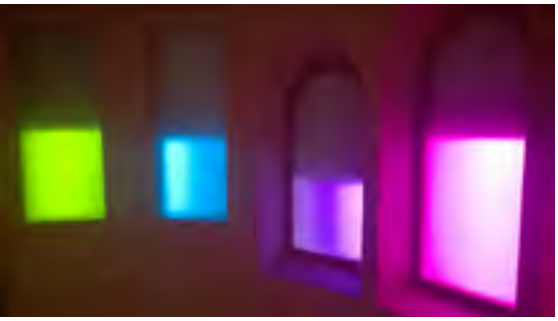
Furthin esittämät tulkintavaiheet koskevat kuvien herättämää ensivaikutelmaa ja tunnereaktioita, niiden polttopisteitä sekä tulkinnallista yhteenvetoa. Tutkimuksen keskeisiksi tarkasteluelementeiksi valittiin erityisesti kuvan koko suhteessa paperiin, kuvan värillisyys ja sen muutokset sekä kuvien erityispiirteet. Tulkinnassa haluttiin välttää standardisointia ja kaavamaisuutta ja sen sijaan painottaa prosessuaalisuutta, kontekstuaalisuutta ja yksilöllistä tarkastelua. Kuvat tulkittiin paljolti tekijänsä persoonallisena tyylinä ja ”äänenä”, kommunikointitapana ja kuvallisina metaforina, joita voidaan ymmärtää ja tulkita välittömällä tavalla.

Tutkimusryhmä ja avustajat

Tutkimusryhmään kuuluivat lääkäri **Jenny Josephson** Englannista, taideterapeutti **Martin Gull** ja tutkimuskoordinaattori **Maija Pietikäinen**. Tutkimusta avustivat värivaloterapiaa toteuttaneet henkilöt eli eurytmistit **Heli Harmaala-Outakivi**, **Minna Soukkanen**, **Liisa Lankinen** ja **Jussi Sonninen** sekä muusikko **Anne Kantola** ja puheterapeutti **Oliver Ifill**.

Tulokset

Pedagogisen ja voimavarasuuntautuneen taideterapian näkemyksissä korostetaan ihmisen luovaa kykyä ja sen käyttämistä ongelmallisen tilanteen ”uudelleen ymmärtämiseen”, eri olemuspuolten vahvistamista ja ihmisen omien voimavarojen lisäämistä. **Yvonne Dolan** näkeekin taideterapian keskeiseksi tavoitteeksi yksilön kaikkien mahdollisten voimavarojen mobilisoinnin ongelmien syiden selittelyjen sijaan. Kuvat (tai piirrokset) nähdään silloin ennen muuta kertomuksina ja kommunikaationa, mikä tapahtuu kuvien intuitiivisten ja non-verbaalisten metaforien avulla. Kyseisen taideterapiasuuntauksen pohjalta tämän tutkimuksen jäsentynyt rakenne ja rytminen aikaprosessi voidaan tulkita voimavarana siihen osallistuneiden lasten ja nuorten kannalta.

Saija Suhonen

Värilliset ikkunat, joilla värillinen valo heijastetaan esiintymislavan kankaalle, Ballytobin/Irlanti.

Tutkimushenkilöillä ilmeneviin ongelmiin yhdistyy usein negatiivissävyinen omakuva, mitä suuri affektiivinen konfliktialttius ympäristön kanssa vahvistaa luoden siten helposti noidankehän. Lasten ja nuorten ennen ensimmäistä terapiajaksoa piirtämät autiot, yksinäiset ja tunnelmaltaan osin pelokkaat kuvat puhuivat omaa sanatonta kieltään. Terapiaprosessin myötä syntyneet piirrokset antoivat viitteitä siitä myönteisestä tuesta ja annista, mitä terapialla voi olla siihen osallistuneiden monimuotoisemmalle ja monivivahteisemmalle käsitykselle omasta itsestä. Heidän minäkuvansa sai uusia ja positiivissävyisempiä piirteitä, mitä itsensä kokeminen luovana yksilönä voi vahvistaa ja monipuolistaa. Tätä voi pitää osoituksena taideterapian tarjoamasta tilasta yksilölle, jotta hän voi ottaa rauhassa oman luovuutensa haltuun.

Eriytyneemmin tarkasteltuna talopiirrosten voimistunut, selkiintynyt ja jäsentynyt luonne sekä kehitys kohti värikästä, asuttua ja lämminsävyistä talokuvaa autioiden, yksinäisten ja asumattomien rakennusten sijasta indikoi sitä muutosta, jonka tutkimushenkilöt kokivat terapian myötä omassa fyysisessä olemuksessaan, kehotietoisuudessaan ja läsnäolossaan.

Puupiirrosten elävöityminen, jäsentyminen ja vahvistuminen viittaavat puolestaan havaintojen ja kokemusten positiivisiin muutoksiin, jotka koskivat omia elämänvoimia ja elämänhalua sekä niiden voimistumista terapiaprosessissa. Ensimmäisten kuvien ankea, väritön, usein leijuva ja surkea talvinen puu muuntui piirroksissa kohti juurevaa, elävää, värikylläistä ja vahvaa vaikutelmaa.

Elävöityneet, vivahteikkaammat ja värikkäämmät ihmishahmot ja niiden kasvanut koko voidaan tulkita tueksi juuri minäkuvan monipuolistumiselle ja myönteisemmälle kokemukselle sekä rohkeuden ja uskalluksen kasvulle. Ihmishahmojen osittainen pilapiirrosmaisuus on monitulkintaista ja yksilösidonnaista, jolloin ne voidaan tulkita esimerkiksi visuaalisiksi jäljittelymalleiksi tai toiveluonteisiksi omakuviksi.

Kaikille kuville ominaisia erityispiirteitä olivat selkeä talojen, puiden ja ihmishahmojen värillisyyden kasvu sekä monien yksityiskohtien lisääntyminen. Sen sijaan ympäristön ja taustan viitteellisyys, niukkuus tai puuttuminen saattaa olla merkki siitä, että traumasta, yliaktiivisuudesta ja puberteettiongelmista kärsivät lapset ja nuoret ovat yhä varsin keskeneräisiä myönteisten sosiaalisten suhteiden rakentamisprosessissa. Heidän ajankohtaiset kehityshaasteensa ja – tehtävänsä painottuvat useimmiten juuri oman identiteetin rakentumiseen, vahvistumiseen ja selkiytymiseen, minkä tuloksena sosiaaliset suhteet voivat vasta eheytyä ja lujittua.

Kirjoittaja Maija Pietikäinen on yhteiskuntatieteiden tohtori, steinerpedagogi ja laulunopettaja, joka toimii vapaana tutkijana, kirjoittajana, kääntäjänä ja kustantajana.

Viitteitä ja lähteitä:
Sadun parantava voima. Tutkimus sadun parantavasta vaikutuksesta traumatisoituneisiin, yliaktiivisiin ja puberteettiongelmista kärsiviin lapsiin ja nuoriin. Tutkimusraportti 2016, 47 sivua. YTT Maija Pietikäinen.
Lüthi, Max: Märchen. J.B.Metzler Verlag. Stuttgart 2004.
Steiner, Rudolf: Geisteswissenschaft und Medizin. Erster Ärztekurs. Dornach. GA 312.
Furth, Gregg. M: Heilen durch Malen. Die geheimnisvolle Welt der Bilder. Walter-Verlag. Zürich ja Düsseldorf 1997.
Esim. Jenny Josephson omassa työssään koululääkärinä Iso-Britannian useissa steinerkouluissa.
Ks. mm. Seeskari, Daniela: Lasten ja nuorten taideterapia. Kasvamisen voimavara. Helsinki 2004.
Dolan, Yvonne: Solution Focused Principles, Luentoja, Helsinki: Ratkes 2003.

Uskonnollista toisinajattelua: Kristiyhteisö Suomessa 50 vuotta

Kristiyhteisö on syntynyt antroposofiselta pohjalta samaan tapaan kuin steinerkoulu, biodynaaminen maanviljelys, laajennettu lääketiede, kehitysvammaistyö tai eurytmia. Yksikään näistä alueista ei syntynyt Rudolf Steinerin omasta aloitteesta, vaan aina kultakin alueelta esitettiin Steinerille kysymys, johon hän antoi vastauksen.

Teksti ja kuvat:
Pekka Asikainen

Dornachissa syntyi syyskuussa 1922 **Rudolf Steinerin** avulla uskonnollisen uudistumisen liike, jonka nimeksi tuli Die Christengemeinschaft, joka on oikeastaan kristittyjen yhteisö. Nimi kristallisoitui sitten hieman kalevalaiselta kalskahtavaan muotoon Kristiyhteisö.

Nuorten kysymykset johtivat uuden kirkon syntyyn

Ensimmäinen maailmansota oli jättänyt jälkeensä epätietoisuuden, kaoottisen tyhjyyden. Teologian opiskelijat kokivat yliopiston riistävän heiltä viimeisetkin uskonrippeet. He kokivat, etteivät pysty vastaamaan ajassa liikkuviin kysymyksiin. Jotkut olivat kuulleet Rudolf Steinerin esitelmiä ja suuntasivat kulkunsa Dornachiin, Sveitsiin, Steinerin puheille. Toisistaan tietämättä opiskelijoita lähti Steinerin luokse kysymään, miten teologiaa ja uskonnollista elämää voitaisiin kehittää ja uudistaa, jotta kysyville ihmisille voitaisiin vastata tyydyttävästi. Rudolf Steiner kehotti nuoria kokoamaan ryhmän, jolle hän alkaisi pitää kursseja. Kevättalvella 1920 Steiner vastasi niille, jotka olivat tulleen pyytämään apua:

”Jos pystytte viemään läpi tuon suunnitelmanne... niin sen merkitys koko ihmiskunnalle olisi todella suuri.”

Hengentieteen perustaja Rudolf Steiner ei itse voinut ryhtyä uskonnollisen liikkeen perustajaksi. Perustelut löytyvät jo Steinerin Berliinissä pitämästä esitelmästä 20.2.1917.

”...oikealla tavoin uskonnollisesti kokeva ihminen myös tuntee tarvetta tietoon, tiedostamiseen, sillä uskonnollisesta kokemisesta syntyy hengentietoisuus. Hengentiede johtaa tietoon hengestä samalla tavoin kuin luonnontiede johtaa tietoon luonnosta.... Subjektiivisesti sanottuna: palava uskonnollinen elämä voi tänä päivänä ohjata ihmisen hengentieteen pariin.” Ja Steiner oli nimenomaan hengentieteen perustaja.

Kesäkuussa 1921 Rudolf Steiner sitten aloitti ensimmäisen kurssin teologeille ja toisen kurssin jo saman vuoden syksyllä. Kurssit jatkuivat vuoden kuluttua syyskuussa 1922, jolloin Kristiyhteisö varsinaisesti perustettiin.

Keulahahmoksi uskonnollisen uudistumisen liikkeeseen nousi teologian tohtori **Friedrich Rittelmeyer** (1872–1938). Hän oli toiminut pitkään rakastettuna ja kunnioitettuna evankelisena saarnamiehenä ensin Nürnbergissä ja lopuksi Berliinissä, kunnes kuultuaan Steinerin esitelmiä ja tutustuttuaan häneen lähemmin päätti liittyä syntymässä olevaan uuteen kirkkoon sen vanhimpana jäsenenä.

50 vuotta sitten Suomeen

Tänä syksynä tulee kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun Kristiyhteisö tuli Suomeen. Tänne sen toi **Helmer Knutar**. Hän on toiminut nuorena ensin maanviljelijänä, opettajakorkeakoulun jälkeen erityisluokan opettajana ja käytyään Goetheanumin opettajakoulutuksen hän sai Helsingin Rudolf Steiner -koulun kolmantena toimintavuonna opetettavakseen luokan, jota luotsasi kahdeksan vuotta. Hän toimi Biodynaamisen yhdistyksen ja Antroposofisen liiton johdossa, ja sitten vapaavuotenaan hän erityisten ”sattumien” seurauksena ja tohtori **Friedrich Beneschin** kehotuksesta, lähti kesällä 1967 Stuttgartiin Kristiyhteisön pappisseminaariin. Hänet hyväksyttiin suoraan vihkiryhmään ja hänet vihittiin 23.9.1967 Kristiyhteisön papiksi. Rituaalien tekstit hän oli saanut jo suomennetuksi ja niin hän ensimmäisenä adventtina 1967 pystyi pitämään ensimmäisen suomenkielisen Ihmisen vihkitoimituksen.

Kristiyhteisö Helsingissä. Näkymä sakastista alttarille.

Aluksi Kristiyhteisö toimi Pirkkolassa, opettajapariskunnan, **Kaarina ja Sven Mansikkalan** kotona, suurempina juhlapyhinä Steinerkoulun tiloissa, sitten Lönnrotinka-

dulla kahdessakin osoitteessa, kunnes syksyllä 1977 löytyi Munkkiniemestä Kadetintien ja Kartanontien risteyksestä vanha huvilamainen talo, joka tuntui soveltuvan erinomaisesti seurakunnan tarpeisiin.

Toisinajattelijoiden kirkko

Kristiyhteisössä ei ole dogmeja tai uskonkappaleita kuten vanhoissa kirkoissa. Dogmithan ovat olleet alun perin eläviä, henkisiä tosiasioita peilaavia käsitteitä, mutta myöhemmin pikkuhiljaa kivettyneitä siinä määrin kuin ihminen on sokeutunut ja menettänyt alkukantaisen kykynsä nähdä henkiseen maailmaan. Kivettyneiden dogmien kirjaimellista uskomista pidetään vanhoissa kirkoissa pelastuksen ehtona.

Kristiyhteisössä ja antroposofisessa ajattelussa jokaisen teologisen käsitteen taustalla on henkinen, elävä realiteetti, jonka havaitsemiseen tarvitaan ”hengen silmä”. Nykyajan ihmisen kohtalona kuitenkin on, että hän on sokeana syntynyt. Sokeus ja sokean parantaminen ovatkin Uuden Testamentin keskeisiä parantamiskertomuksia. Parantamistapahtumat ovat historiallisia, 2000 vuotta sitten tapahtuneita, mutta samalla niillä on ajaton, ”imaginatiivinen” luonne. Juuri siinä suhteessa aikamme ihminen on sokea, että hän ei havaitse henkistä todellisuutta, ei hengen vaikutusta ympärillään, ei näe Jumalan ihmeitä eikä edes huomaa olevansa sokea. Kristiyhteisön yksi suurista tehtävistä on herättää ihmisessä hengentietoisuus, tietoisuus siitä, että kaiken kasvavan, kehittyvän, kukoistavan ja kuoleentuvan sisällä elää henki. Ei mikään kummitusmainen, vaan elävä, aina edelleen kehittyvä ja muuntuva hengen todellisuus. Elävän hengen näkevään kokemiseen on tarpeen hengen silmä, jota voi paljolti kehittää. Hengen silmää voi verrata musiikkikorvaan, musikaliteettiin, jota myös voi kehittää. Hengen silmän kehittämiseen Rudolf Steiner on luonut antroposofisen metodin, koulutustien. Pelkän sokean uskomisen tilalle on tullut näkeminen. Dogmit ovat saaneet rinnalleen hengentieteelliset tutkimustulokset.

Ensimmäisessä keskustelussa opiskelijoiden kanssa Steiner kysyi, miksei naisia ole enemmän mukana? Samalla hän toi esille, että naisten on aika toimia samanarvoisina miesten rinnalla myös pappeina. Naispappeus on alusta alkaen ollut Kristiyhteisössä itsestäänselvyys.

Pyhistä toimituksista

Kristiyhteisöllä on seitsemän sakramenttia. kaste, konfirmaatio, ehtoollinen, rippi, avioliitto, papiksi vihkiminen ja viimeinen voitelu. Muita toimituksia ovat kaksiosainen ruumiin siunaus ja hautaaminen sekä lastenkirkko. Kaikkien rituaalien ja sakramenttien tekstit on saatu Rudolf Steinerin välityksellä papiston vaalittavaksi. Ne on tarkoitettu kuunneltaviksi. Siksi niitä ei yleensä luovuteta maallikoitten käsiin. Ne on tarkoitettu niille, jotka sisäisesti ovat sitoutuneet koko elämänsä ajan elämään niiden kanssa ja päivittäin työskentelemään niiden kanssa. Päätös elää näiden tekstien, samoin kuin papiston käyttöön uskottujen meditaatioiden kanssa on sitten vahvistettu pappisvihkimyksen sakramentilla.

Sakramentaalisten toimitusten ymmärtämiseksi on tarpeen syventyä kahteen käsitteeseen, jotka Steiner tuo uskonnolliseen ajatteluun. Toinen on evoluutio, toinen Involuutio. Yksinkertaistetusti voi sanoa: kaikessa kasvavassa ja kehittyvässä, monimuotoisuuteen tähtäävässä kehityksessä näkyy evoluution periaate. Sakramentit liittävät siihen toisen periaatteen, joka on Involuution, sielullis-henkinen, sisäisyyteen pyrkivä periaate. Pelkistäen voimme sanoa, että ylitsepursuavaan elämään liitetään vastakkainen elementti, kuolema. Involuution periaate ei kuitenkaan pääty ristille ja hautaan, vaan johtaa kohti kuoleman voittamista, ylösnousemusta.

Kristiyhteisössä vietettävän ehtoollisjumalanpalveluksen nimi on Ihmisen vihkitoimitus, die Menschenweihehandlung. Raamattu ja erityisesti Uusi Testamentti ovat keskeisellä sijalla, vaikka perustana onkin antroposofinen ihmiskuva, kosmologia ja kristologia.

Jumalanpalveluksissa ei lueta Rudolf Steinerin esitelmiä tai kirjoituksia, vaan Uutta Testamenttia. Sen sijaan niin sanotut epistolatekstit, aikakirjeet tai ”aikarukoukset” on muiden rituaalitekstien tavoin saatu Rudolf Steinerin välityksellä Kristiyhteisön vaalittavaksi. Näissä aikarukouksissa kukin kirkkovuoden juhla-aika saa sisäisen ilmaisunsa. Aikakirje luetaan jumalanpalveluksen alussa ja lopussa symmetrisen periaatteen mukaisesti.

Juhla-ajat noudattelevat vanhojen kirkkojen kaanonia, lisäyksenä kuitenkin Mikaelin aika erityisine rukouksineen sekä loppiaisen juhla-aika, Epifania.

Synnistä ja ripistä

Kristiyhteisössä rippi ei ole synnintunnustus eikä pappi julista ripissä synninpäästöä. Sielun pelastusta ja autuutta ei myöskään luvata kenellekään. Ehkä juuri siitä syystä Kristiyhteisön jäsenmäärä

Kristiyhteisön pappisseminaari Stuttgartissa Saksassa.

on niin vaatimaton.

Rippi on ennen kaikkea eletyn elämän tarkastelua, sen iloja, suruja, onnistumisia, epäonnistumisia. Ripissä katsellaan samalla ihmiselämässä kohdattua näennäistä vääryyttä, epäoikeudenmukaisuutta ja pyritään näkemään siinäkin merkitystä, johdonmukaisuutta, ”johdatusta”, jotta voisi hyväksyä elämänsä. Mitä elämän tarkastelussa nähdään, se viedään sitten alttarille, henkisen maailman eteen juuri sellaisena kuin se on.

Rippi liittyy kiinteästi ehtoollisen sakramenttiin, Ihmisen vihkitoimitukseen. Ehtoollisessa läsnä oleva Kristus vahvistaa ihmistä kantamaan oman kohtalonsa, karmansa. Vain Hänen avullaan ihmisen on mahdollista voittaa vastustavat voimat ja löytää minuudelleen vahvistus.

Yksi ihmiselämä ei riitä siihen suureen kasvuun, johon ihminen on asetettu. Ihmisen henkinen minuus palaa uudelleen maan päälle tietyn ajan kuluttua tiettyyn kansaan, kieleen, kulttuuriin ja perheeseen kohtaamaan niitä asioita, joita hän on päättänyt kohdata ennen syntymäänsä. Merkittävin ripin tehtävistä onkin palauttaa ihmisen tietoisuuteen niitä päätöksiä, joita hän on tehnyt esisyntymällisessä tilassa, mutta saattanut sitten unohtaa elämänsä hyörinässä. Oman yksilöllisen elämäntehtävän ja kohtalon löytyminen ovat yhteydessä juuri tuohon muistamiseen.

Muutoksen tuulia

Tätä kirjoittaessa Munkkiniemen 40 vuotta palvellut talo on myyty ja vuoden 2018 alussa on muutto uusiin tiloihin, jonka osoitetta emme vielä tiedä.

Kristiyhteisöllä on kiinteät seurakunnat Helsingissä ja Tampereella. Säännöllistä toimintaa on Lahdessa, Oulussa ja Vaasassa, pienimuotoisempaa Porissa, Jyväskylässä, Tammisaaressa, Kouvolassa ja Lappeenrannassa. Rovaniemellä on tähän mennessä saatu kokea jopa konfirmaatio. Miten toiminta jatkuu tulevaisuudessa, on tietenkin avoin kysymys.

Helsingissä toimii kolme pappia, **Tuula Huhtala-Salmisto, Harri Salmisto** ja **Pekka Asikainen**, jotka vierailevat myös filiaaliseurakunnissa Helsingin ulkopuolella. Emeritus **Lars Karlsson** auttaa edelleen sekä ruotsin- että suomenkielisellä puolella ja lisäksi pitää kursseja myös ulkomailla. **Paula Korpelainen** toimii Tampereella ja huolehtii samalla monista filiaaliseurakunnista aina Oulua myöten.

Kirjoittaja Pekka Asikainen on Kristiyhteisön pappi ja toimii Helsingin seurakunnassa. Hän on myös pianisti- oopperakorrepetiittori, kuoronjohtaja ja musiikkikirjailija, jonka erityisalaa ovat Wagnerin musiikkidraamat. Hän on kirjoittanut kaksi kirjaa, toisen Wagnerin Parsifalista ja toisen Nibelungin sormuksesta yhdessä Jari Sinkkosen kanssa.

Aly ry:n apurahalla eurytmiaterapiakoulutuksessa Dornachissa

Apuraharaportti

Osallistuin toukokuun lopulla eurytmiaterapian kurssiin Dornachissa.

Maa, pensaat ja puut hehkuivat värikkäissä kukissaan lintujen laulun säestäessä; olihan Taivaaseenastumisen aika vuodenkierrossa.

Pienessä puisessa talossa (Holzhaus nimeltään) **Margrit Hitsch** piti kurssin teemaltaan ”Konsonanttien B-P ja T-D olemus ja merkitys”. Nämä konsonantit ovat **Rudolf Steinerin** ”Hoitoeurytmiakurssin” neljä ensimmäistä konsonanttia.

B–äänteellä alkaa niin kutsuttu kehitysketju (BMDNRLG CH FSHT) eurytmiassa. Steiner antoi kehitysketjun **Tatjana Kisseleffille** ja sanoi siitä löytyvän kaiken kehityksen. Kehitysketju loppuu T-äänteeseen.

Dornachin kurssin eurytmiaterapian aihetta väritti pastori **Glaudia Stockmannin** esitelmä aiheesta ”Maailman merkitys/tarkoitus” (Sinn der Erde).

Steiner on esitelmissään kertonut, että jos maapallon ulkopuolelta tulisi joku ja kysyisi mikä on maan merkitys, hän ymmärtäisi sen heti, kun hänelle näytettäisiin **Leonardo da Vincin** ”Viimeinen ehtoollinen” -teosta. Da Vinci ei ollut itse tyytyväinen maalaukseensa. Varsinkin Kristuksen ja Juudaksen hahmot tuottivat hänelle kovasti vaikeutta. Kuvan voisi sanoa olevan ”maallinen” – siinä ei ole sädekehiä, ei kultaista maljaa, vaan huone jossa pöytä, juomalasit ja leipää murrettuna. Opetuslasten hahmoista voi löytää myös nuo kehitysketjun konsonantit.

Steiner antoi eurytmiaan vihjeen, että kehitys alkaa aina ottamisella ja päättyy antamiseen. Da Vincin maalauksessa Kristuksen vasen käsi ottaa ja oikea antaa, kuten eurytmisessä kehitysketjussa B- ja T-konsonantit.

B on myös suojan antaja, sen alkukuvana voi pitää sylissään lasta pitävää äitiä. Ihmiset ja varsinkin lapset tarvitsevat nykyisin turvallista suojaa kaikkea ympärillämme olevaa hälyä, informaatiotulvaa ja yltäkylläisyyttä vastaan. Milloin pääsemme ottamisesta antamiseen?

Tässä vain joitakin mietteitä hienosta Dornachin päivistä.

Kiitollisena Alyn myöntämästä apurahasta

Anne-Marie Somero

Harjoituksia sisäiseen tasapainoon ja muuta lukemista

Lukuvinkkejä

Osuuskunta Ciris perustettiin viisi vuotta sitten tarkoituksenaan henkisiä kulttuurivirikkeitä edustavan laatukirjallisuuden kustantaminen. Erityistehtäväkseen se on kokenut myös korkeatasoisen lastenkirjallisuuden julkaisemisen, minkä tiimoilta on tehty co-edition-yhteistyötä Verlag Freies Geisteslebenin kanssa. Osuuskunnan jäseniä ovat **Yrjö Mäenpää**, **Maarit Holttinen**, **Klaus Salomaa** ja **Maija Pietikäinen**.

Kiinnostava lukuvinkki on vuoden alussa julkaistu **Klaus Adamsin**, **Wolfgang Rissmannin** ja **Marko Roknicin** kirjoittama pieni kirjanen ”Sisäisen tasapainon löytäminen”. Se sisältää 20 mielekästä ja inspiroivaa sielunharjoitusta huomiokyvyn, sydämen kulttuurin ja tahdon vahvistamiseksi. Harjoitukset on tarkoitettu kaikille, jotka haluavat tehdä jotain sisäistä kehitystään varten ja luoda parempaa elämänhallintaa. Ne vahvistavat itseluottamusta ja keskittymiskykyä, ja niistä on apua myös itsehillinnän kehittämisessä. Siksi harjoitukset on tarkoitettu käytettäviksi myös terapiatyössä sielullisten kriisien, uupumustilojen (burn out) ja psyykkisten sairauksien parissa. **Rudolf Steinerin** kehittämiin sivuharjoituksiin verrattuina nämä harjoitukset ovat toteutettavissa helpommin ja lyhemmän ajan kuluessa.

Kirjan tekijöistä Wolfgang Rissmann on psykiatri, joka on toiminut pitkään Friedrich Husemann-klinikan johtajana ja kaksi muuta kirjoittajaa ovat klinikan psykiatrisia sairaanhoitajia. Omakohtaisen harjoittelun lisäksi he ovat käyttäneet ja kehittäneet harjoituksia yhteistyössä klinikan potilaiden kanssa. Kirja on Ciriksen bestsellereitä, jota ovat hankkineet myös monet ryhmät ja kollegiot yhteiseen, mielekkääseen harjoitteluun! Sitä saa myös Aly ry:n kautta.

Viime vuoden lopulla julkaistiin **Johannes Kanasen** toimittama kirja ”Antroposofisia virikkeitä Suomelle”, jossa kuusi antroposofia ja eri alojen asiantuntijaa kertovat oman elämänalueensa näkökulmasta yhteiskunnallisista käytännöistä ja niiden uudistamisesta. Mukana on myös lääketieteen tohtori **Seija Zimmermannin** laaja ja kiinnostava artikkeli lääketieteen uudistamisesta. Laajennetun lääketieteen lisäksi artikkeleissa käsitellään steinerpedagogiikkaa (**Ulla Ahmavaara**), arkkitehtuuria (**Maarit Holttinen**), biodynaamista viljelyä (**Kari Järvinen**), talouden ja ajattelun uudistumista (**Pentti Kananen**) sekä Kristiyhteisöä (**Jukka Kuoppamäki**). Kirjaa välittää myös Aly ry.

Syksyn uutuuksia on uunituore, tarkistettu painos Rudolf Steinerin klassikkoteoksesta ”Opettamisen taito”. Se kuuluu niihin kolmeen merkittävään esitelmäsarjaan, jotka Steiner piti ensimmäisen steinerkoulun perustamisen yhteydessä. Tunnetun filosofin **Eero Ojasen** odotettu kirja ylitajunnasta ”Minä olen nyt tuolla” ilmestyy syys-lokakuussa. Joulumyyntiin on tulossa **Angela Kocondan** lumoavasti kuvittama Grimmin satukirja ”Jorinde ja Joringel” perheen pienimmille.

Maija Pietikäinen

www.ciris.fi
Tilaukset: info@ciris.fi
ja alykirjat@gmail.com

Kirjat "Kehittyvä ihmiskuva ja tiede" osat I ja II ovat edelleen tilattavissa Antroposofisen lääketieteen yhdistykseltä osoitteesta alykirjat@gmail.com
Hinnat: Osa I 39,00 € ja osa II 29,00 € (+postimaksu)

KIRJALLISUUTTA

Rudolf Steiner / Ita Wegman

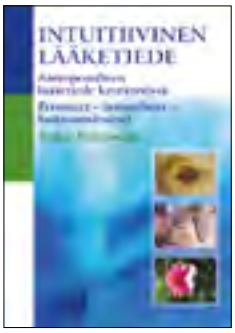
PARANTAMISEN PERUSTEET

Hengentieteen tietämykseen perustuva laajennettu hoitotaito

Tämän antroposofisesti laajennetun lääketieteen perustoja käsittelevän teoksen Rudolf Steiner kirjoitti yhdessä lääkäri Ita Wegmanin kanssa. Suomenkielinen laitos on syntynyt Arto Ingervon suomennoksesta, jota Suomen antroposofisen lääketieteen lääkäriyhdistyksen työryhmä on työstänyt vuosina 2002–07. Suomennoksen rinnalla kulkee aukeamittain aseteltuna saksankielinen alkuteksti.

Sidottu, 200 *sivua*, *svh* 33 €.

Julkaisija Suomen antroposofinen liitto ja Antroposofisen lääketieteen lääkäriyhdistys

Volker Fintelmann

INTUITIIVINEN LÄÄKETIEDE

Antroposofinen lääketiede käytännössä

Perusteet – hoitoaiheet – hoitosuositukset

Laajin suomenkielinen kokonaisesitys antroposofisesta lääketieteestä. Keski-Euroopassa suuren levikin saaneen teoksen täysin uudistettu laitos antaa samalla kertaa ihmisopillisen ja käytännönläheisen kokonaiskuvan. Professori, lääketieteen tohtori Volker Fintelmann tarkastelee nykylääketieteen ongelmia ja esittää näkemyksensä siitä, millä tavoin antroposofian mahdollistama lähestymistapa voi tarjota keinoja niiden ratkaisemiseen. Hän erittelee sairauksien syitä ja esittelee antroposofisen lääketieteen tarjoamia hoitomuotoja ja -keinoja ja sen käyttämiä erityisiä lääkevalmisteita sekä niiden valintaperusteita. Laaja hakemisto helpottaa kirjan käyttöä.

344 *sivua*, 2., *painos* 2010, 17*x*24 *cm*, *sidottu*, *kovakantinen*, *svh* 35 €

Rudolf Steiner: Lääkärien ja sielunhoitajien yhteistoiminta. Pastoraalilääketieteellinen kurssi
Yksitoista esitelmää ja puhe Dornachissa 8.–18.9.1924, 2. p. 2014 sisältää kuvaliitteen. 144 s, svh 33€. Sidottu, kovakantinen

Armin Husemann: Ihmisen musikaalinen rakenne. Plastis-musikaalisen ihmisopin luonnos
Ihmiselimistön ja sen prosessien havainnoivaa tarkastelua. 304 s, svh 39€. Sidottu, runsaasti kuvitettu, kovakantinen

Suomen antroposofinen liitto, 050 4241 520, kirjamyynti@antropos.fi, kirjaesittelyt ja nettitilaukset: www.antropos.fi/

Tammisaaressa alkaneelle laajennetun hoidon Calendula-kurssille mahtuu vielä mukaan

Tulevaa ohjelmaa:

Ke 4.10.2017	Terveys, sairaus, kärsimys – Usko, toivo, rakkaus Pirkko Tolmunen
Pe–su 13.10.–15.10.2017	Biografia, Hannele Grantzau
Ke 25.10.2017	Fyysinen, sielullinen ja henkinen ihmisessä Göran Kurten
Pe–su 10.11.–12.11.2017	Terapeuttinen hieronta, voitelu Dr. Wegmanin ja Dr Hauschkan metodein, Anne Ingeborg Haugholt ja Elisabeth Ydren, Vidarklinikka

Kurssi on kaksikielinen (suomi/ruotsi). Luennot käännetään tarpeen mukaan. Kurssi kokoontuu keskiviikkoisin Tammisaaren kirjastossa klo 17.00–20.00. Viikonloppukoulutukset Mikaelkoululla perjantaisin alk. klo 17.00. Hinnat 30.00–20.00€/ilta, pe–la 100.00 €, pe–su 150.00 €. Valitse sinulle sopiva kurssi ja ilmoittaudu mukaan mahdollisimman pian! Kurssi jatkuu vuonna 2018. Koko kurssiohjelma: **www.alfaomegaraseborg.wordpress.com**

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: virve.weckstrom@gmail.com, 0400-127 174

Kurssi on saanut tukea Gyllenbergin säätiöltä

Aly ry:n apurahalla värivaloterapiaseminaariin

Apuraharaportti

Olen **Saija Suhonen** ja sain vuonna 2016 apurahan Antroposofisen lääketieteen yhdistykseltä. Myönnetyn apurahani käyttö kohdistui värivaloterapiakonferenssiin osallistumisen kustannuksiin. Värivaloterapiaseminaari järjestettiin Irlannissa, Callanissa 19—22.5 2016 Camphill Ballytobinissa.

Kulut muodostuivat matkakustannuksista Irlantiin sekä osallistumismaksuista. Tapahtuman järjestäjä Camphill Ballytobin ei ollut halunnut nimetä seminaarille varsinaista kiinteää osallistumismaksua, hintaa päivittäiselle ruokailuille eikä majoitukselle yhteisön tiloissa. Seminaariosallistujien kesken sovimme yhteisesti sopivaksi katsomamme summan sekä ruoasta että majoituksesta. Lisäksi kuluja muodostui seminaariin kuuluvista yhteisistä retkistä matkakuluineen, konserttilippuineen ja ruokailuineen. Me ryhmämme stipendiaatit lahjoitimme Camphill Ballytobin-yhteisön hyväksi ja toiminnan tukemiseksi apurahojemme kiinteiden kustannusten jälkeen kaiken jäljelle jäävän osan. Tänä vuonna meitä osallistujia oli 12 hengen ryhmä. Osallistujat koostuivat värivaloterapeuteista, eurytmisteistä, puheääni ja taideterapeuteista. Meitä oli Irlannista, Hollannista, USA:sta, Saksasta, Englannista ja minä sain edustaa ainoana meitä suomalaisia.

Ohjelma näiden tehokkaiden ja antoisien neljän päivän aikaan rakentui kello yhdeksästä aamusta ilta seitsemään, mutta kun kyseessä oli tiivis ja varsin innokas ryhmä, päivät venyivät valoväriterapian parissa myöhäisille illan tunneille. Upea vihreä ja vehreä ympäristö, kauniin toimivan yhteisön ympäröimänä loi täydelliset puitteet intensiiviselle ja idearikkaalle seminaarimme toiminnalle. Kokeneiden ja jo pitkän elämäntyönsä tehneet ja asiaan jo vihkiytyneet värivaloterapeutit muodostavat vankan perustan meille tuoreemmille aiheeseen etsiytyneille ja kiinnostuneille tulevaisuuden parantajille ja auttajille.

Seminaaripäivien ohjelmarakenne koostui eri maiden värivaloterapiaryhmien esityksille. Aamut aloitimme yhteisillä kansantansseilla. Sitten seurasi alustus päivän teemaan ja aiheeseen liittyvä taudinkuva, potilastaustaa ja toteutunut käytäntö, hoidon vaikutukset ja mahdollinen lopputulos. Kunkin ryhmän käytännönläheisiä kokemuksia värivaloterapiasta ja niiden havaintojen ja tuloksien jakamista. Erilaisten teknillisten toteutuksien haastavuus on keskeisessä osassa värivaloterapeuttien tiedonvaihtoa.

Upeista ja tehokkaista esityksistä ja toteutuksista saimmekin nauttia. Useimmat kokonaisuudet me ryhmäläiset saimmekin toiveena nähdä myös uusintakertoina. Kauniit, herkät värikulut, varjot ja värillisten varjojen leikki ja värikirjojen uskomattomat sekoitukset puheen, laulun ja musiikin säestyksellä. Puitteet värivaloterapian toteutukselle Ballytobinissa olivat huikeat: päärakennuksen arkkitehtoonisen tila, akustiikka, tunnelma ja värien käytön hienostunut toteutus antoi unohtumattomia värillisiä kokemuksia.

Irlantilainen henkinen maaperä, ilmapiiri ja ihmisten välitön ystävällisyys loi pysyvän kodintunnelman sieluuni. Yhteisön perjantaikonsertti oli kauneudessaan ja koskettavuudessaan irlantilaisen ainutlaatuisen musiikkiperinteenkin huipentuma kaikessa muussakin taidokkaassa musisoinnissaan. Retket maastoon High Crosseille ja kirkkokuoron konsertti Kilkennyssä olivat myös sykähdyttäviä.

John Clarke oli seminaaripäivien tunnelmavyyhdin taitava kutoja. Osallistuvien jäsenten tulevaisuuden suunnitelmien ja toiveiden kokoaminen viimeisen päivämme viimeisenä ohjelmanumerona luotasi kirkkaan säteen tämän upeasti toimivan terapiamuodon tulevaisuudennäkymille. Saimme lisää kokemusta ja eväitä kunkin omalle auttajantyölle ja sen toteutumisen mahdollistumisen värivaloterapian todellisille tarvitsijoille. Värivaloterapiassa voimme välittää ja näin kokea todellisena kokemuksenomaisena välähdyksenä näkymän kunkin korkeammasta kehosta ja näin synnyttää kehoja eheyttävä ja parantava kokemus. Värivaloterapiassa kokijaa helpottaa värien kautta saatu todellinen kokemus ja ikään kuin muistutus siitä, että me olemme tekemisissä korkeampien henkisten auttajien kanssa ja saamme elää heidän ympäröiminä tässä maallisessa olemisessamme. Värivaloterapia suo mahdollisuuden luoda tunnelman, joka on niin lähellä kokemusta enkelimaailmasta kuin ihminen suinkin siihen teknisesti toteutettuna kykenee. Värivaloseminaarin osallistujien yhteishengen tunnelmassa minulle tuli ehdoton varmuus siitä, että olen oikean työn äärellä. Tulevaisuuden auttamistyön vaatimuksiin tarvitaan erityisiä valmiuksia ja henkisiä voimia.

Saija Suhonen

Saija Suhonen

Kuva värivaloterapiaesityksestä Ballytobinista.

Apurahalla kirofonetiikkakoulutukseen

Apuraharaportti

Antroposofisen lääketieteen yhdistys myönsi minulle vuonna 2016 kirofonetiikan koulutukseen 750 euron apurahan. Käytin apurahan kurssimaksuihin. Osallistuin kolmeen viikonlopun kirofonetiikan koulutukseen Suomessa sekä yhteen viikon mittaiseen koulutukseen Virossa, Tartossa apurahan turvin. Koulutusten järjestäjänä on toiminut Suomen kirofonetiikka ry.

Huhtikuun kurssin aiheena olivat vokaalisarjat ja miten niitä käytetään potilaiden hoitamiseen. Kurssilla jatkettiin myös aikaisemmin aloitetun kiputeeman käsittelyä. Käytännössä harjoittelimme kirofoneettisesti vokaalisarjoja ja erityismuotoja.

Heinäkuun kurssi pidettiin Tartossa, Virossa. Kurssin aiheena olivat planeetat ja jokainen planeetta käytiin erikseen luentojen kautta läpi. Luennoissa käsiteltiin monipuolisesti planeettalaatuja, metalleja ja näiden suhdetta ihmisen olemukseen sekä sairauksiin. Lisäksi aiheena oli miten planeettojen vaikutus näkyy sikiössä ja korvassa. Käytännön kirofonetiikkaharjoitukset keskittyivät planeettamuotoihin. Teimme myös viikon aikana kaikki planeettamuodot eurytmisesti. Tätä meillä oli ohjaamassa virolainen eurytmisti **Pille Ilmand-Timmerman**. Kurssin luennoitsijat ja käytännön harjoittelun ohjaajat olivat **Elisabeth Correa**, kirofoneetikko ja kirofonetiikan opettaja Itävallasta sekä Suomesta **Kimmo Koskela** ja **Eine Kalpio**.

Osallistuin yhdessä opiskelukaverini kanssa kansainväliseen kirofonetiikkakonferenssiin Kirchschlagissa, Itävallassa. Syyskuun kurssilla kerroimme opettajille sekä toisille opiskelijoille, millaista konferenssissa oli ollut ja mitä siellä käsiteltiin. Pidimme myös luentoreferaatin siellä pidetyistä sydänluennoista. Kirofonetiikan koulutukseen kuuluu tärkeänä vaiheena päättötyön tekeminen. Tähän työhön liittyvää prosessia, ohjeistusta ja vaatimuksia käsiteltiin jokaisella syksyn kurssilla.

Koulutuksessa on käyty läpi hoitotapauksia, joita on hoidettu kirofonetiikalla. Olemme saaneet kuulla niitä itse kouluttajilta tai opiskelijat ovat kertoneet omasta hoitotapauksestaan. Nämä kuvaukset ovat olleet tärkeää harjoittelua kirofonetiikan hoitoprosessiin sekä oikeiden äänteiden löytämiseksi itse hoitotapaukseen. Syyskuun kurssilla hoitokuvauksina olivat spastisuus sekä astma ja uniongelmat lapsella. Käytännön kirofonetiikan harjoittelut keskittyivät planeettamuotojen kertaukseen.

Lokakuun kurssilla oli mukana opettajana **Jytte Iversen** Tanskasta. Hän on ollut yksi Pohjoismaisen kirofonetiikkakoulun opettajista parikymmentä vuotta. Kurssilla hänen monipuolisesta kokemuksestaan itse kirofoneetikkona ja kouluttajana oli suurta apua opiskelijoiden hoitotapauksiin sekä planeettamuotojen harjoitteluun. Myös päättötyöprosessiin hän antoi tärkeän tukensa ja ohjeistuksen pohjautuen hänen vahvaan ammattitaitoonsa. Hoitokuvauksina kurssilla olivat ääniongelmat, tinnitus sekä erityislapsen käytöshäiriö. Käytännön kirofoneettiset harjoittelut olivat planeettamuotojen kertausta sekä erityismuotoja.

Kurssikertoihin on aina kuulunut puheharjoituksia, joita on ohjannut kirofoneetikko, puhe- ja draamataiteen opettaja ja hoitopedagogi Kimmo Koskela. Hän on ollut yksi koulutuksen vastaavista opettajista yhdessä Eine Kalpion (kirofoneetikko ja varhaiskasvattaja) ja **Eija Rauhansalon** (kirofoneetikko ja varhaiskasvattaja) kanssa. Lisäksi on ollut vierailevia luennoitsijoita.

Olen erityisen kiitollinen ja iloinen siitä, että olen syksystä 2016 lähtien saanut hoitaa kirofonetiikalla yhtä lasta. Ja hoidostani on ollut hänelle apua. Jatkan vielä hänen hoitamista. Ajatuksenani on tehdä päättötyöni tästä hoitotapauksesta. Ja toivonkin, että päättötyöni valmistuu vuoden 2017 aikana ja saan opintoni päätökseen. Kiitän lämpimästi Antroposofisen lääketieteen yhdistystä saamastani apurahasta.

Tanja Heikkinen

Saija Suhonen

Kuvassa Saija Suhosen kasvi- ja kasvivärjäystutkimusta silkillä ja esikolla.

Kvanttifysiikka ja tietoisuus

– pohdiskelua työryhmän herättämistä ajatuksista

Syyskolumni
Merja Ekholm

"No, mutta se onkin jo kvanttifysiikkaa ja siitä minä en tiedä mitään." Jotenkin näin puuskahti **Eeva-Liisa Pesonen** noin 30 vuotta sitten. Missä yhteydessä, sitä en muista, mutta lause on painunut jonnekin mielen sopukoihin ja se pulpahti esiin, kun törmäsin kvanttifysiikkaan **Peter Heusserin** suomennetussa (kiitos Alyn) teoksessa "Kehittyvä ihmiskuva ja tiede, osa I".

Tämä kirja sai todella tekemään töitä

Kouluvuoden 2016–2017 ajan kokoontui Porvoossa kerran kuussa työryhmä pohtimaan Heusserin kirjan ensimmäistä, tietoteoreettista osaa. Onneksi oli ryhmä, sillä yksin pakertaessa kirja olisi jäänyt kyllä lukematta. Yhdessä selätimme sisällöstä ainakin jotakin. Hyväksi osoittautui omaksumamme menetelmä jakaa kappale ja luvut ryhmän jäsenten kesken niin, että kukin teki seuraavaan tapaamiseen tiivistelmän omalle kohdalle osuneesta tekstistä. Ei voi lyhentää, ellei ymmärrä. Osasipa joku jopa tiivistää sanoman yhdeksi-kahdeksi lauseeksi! Heusserin kirja sisältää paljon tietoisuudesta ja pikkuisen kvanttifysiikasta. Kirjoitukseni otsikko on näiden seurausta.

Kvanttifysiikan ja tietoisuuden välinen linkki: onko sitä vai ei?

Olimme helmikuussa 2017 sivunneet aihetta perehtymällä Heusserin kirjan luvussa 3. "Luonnontiede ja empiirinen ontologinen idealismi" luonnontieteen reduktionismiin. Sattumoisin heti seuraavalla viikolla BBC lähetti tiedeohjelman "Kvanttifysiikan ja tietoisuuden välinen linkki: onko sitä vai ei?"(ohjelman tekijä **Philip Ball**, 16.2.2017).

Alku oli hyvin dramaattinen. Amerikkalaista fyysikkoa, nobelisti **Richard Feynmannia** (11.8.1918–15.2.1988) siteerattiin seuraavasti: *"I cannot define the real problem, therefore I suspect there's no real problem, but I'm not sure there's no real problem."* (En kykene määrittämään varsinaista ongelmaa, joten oletan, että mitään todellista ongelmaa ei ole, mutta en voi kuitenkaan olla varma, että todellista ongelmaa ei ole.)

Tämä toteamus koski kvanttimekaniikan arvoituksia ja paradokseja, kun fyysikot kuvaavat maailmankaikkeuden pienimpiä kohteita. Mutta yhtä hyvin kyse olisi voinut olla ihmisen tietoisuudesta, sillä se on yhtä hankala ongelma tiedeyhteisöille. Tästä syystä BBC:n ohjelman lähtökohdaksi tuli: *"Kukaan ei tiedä, mitä tietoisuus on tai miten se toimii. Kukaan ei sen puoleen ymmärrä kvanttimekaniikkaakaan. Sisältyyköhän tähän muutakin kuin pelkkää sattumaa?"*

Jos kaikki löytyisi kaikkialta....

Ja totisesti aina esiin ponnahtava ongelma tietoisuudesta saa tutkijan toisensa perään miettimään kvanttifysiikasta ratkaisua. Ja joka kerta heidät buuataan alas tai ulos, mutta itse asia on kuin vieteriukko. Se ponnahtaa takuuvarmasti uudestaan esiin. Tutkijoiden suureksi harmiksi mieli ja tietoisuus raivasivat tiensä jo hyvin varhain kvanttiteoriaan. Kvanttitietokoneiden sanotaan kykenevän suoriutumaan tehtävistä, mihin tavalliset tietokoneet eivät yllä. Siis samaan tapaan kuin ajattelulla saavutamme asioita, mihin keinoäly ei riitä.

Tämän johdosta mietin itsekseni työryhmän jälkeen, voisiko keinoälyä käyttää neutraalina toimijana seulomaan esiin kaikki maailman julkaisut mistä tahansa halutusta ilmiöstä. Nythän ongelma on, että siitä suuresta määrästä hyviä tieteellisiä tutkimuksia, joita on tehty esimerkiksi antroposofisen lääketieteen alalla, tuskin mitään tunnetaan, noteerataan tai kelpuutetaan tieteeksi.

Nyt Suomessa on kehitetty "älykäs" ohjelma, joka tulee tekemään seulonnan hakusanan perusteella kaikkialta. Eri kielialueetkin huomioidaan, sillä kaikki julkaisut ovat julkisia, mutta hajallaan. (IRIS-ohjelmaan voi tutustua Helsingissä Design Museon näyttelyssä Utopia nyt.) Toivon, että tulevaisuus on pian täällä.

Kiviä kengässä

Tämän kvanttimekaniikan kohdalla minua häiritsee tai suorastaan harmittaa se, että yksikään tutkija ei ihmettele sitä, miten on mahdollista kerta toisensa jälkeen törmätä tietoisuuteen tutkimustuloksia selitettäessä ja sitten syrjäyttää se ratkaisematta ongelmaa. Jäähän se kaihertamaan. Heusser osoittaa kirjassaan aukottomasti, kuinka tietoisuutta voidaan tutkia. Ongelman muodostavat kovien tieteitten tekijät, jotka lähtökohtaisesti hylkäävät humpuukina kaiken, mihin käsite henki liittyy. Sitä ei tutkita, hyväksytä, julkaista eikä rahoiteta. Tiede ei siis lainkaan noudata omaa periaatettaan olla avoin, utelias, virheet korjaava, ennakkoluuloton ja niin edelleen.

Mutta tietoisuus tulee hiertämään kvanttimekaniikan filosofis-teoreettista pohdiskelua kuin kivi kengässä. (Tätä kirjoittaessani mietin, tohtisinko ottaa yhteyttä teologiseen tiedekuntaan, esimerkiksi Åbo Akademiin, missä on Donnerska institutets bibliotek ja kysyä, miten teologinen tiedekunta tutkii henkeä. Eiväthän he henkeä voi pois jättää? Olisiko poikkitieteelliselle yhteistyölle jo mahdollisuuksia?)

Fyysikon päänsärky

Ehkä tässä on hyvä selostaa jokunen kvanttimekaniikan perushavainto, mikä jo 100 vuotta sitten alkoi järisyttää fysiikan vakaata ja determinististä maailmankuvaa. Mukana olivat kaikki aikansa kuuluisuudet, kuten **Albert Einstein, Max Planck, Niels Bohr** ynnä muut. Fyysikot olivat täysin ymmällään, kun tieteen perusoletus (ja objektiivinen maailma), ei uusien havaintojen mukaan ollut sellainen kuin piti. Hankalaa on, kun kvanttimekaniikka ei anna vastausta siihen, miksi ilmiöt käyttäytyvät kuten havaittiin ja voitiin toistaen osoittaa. Saamme vain joukon sääntöjä tilastollisten todennäköisyyksien laskemiseksi. Kvanttime-

kaniikka käyttää kvanttilaskentaa ja sillä ei ole vastinetta klassisessa laskennassa. Kvanttimekaniikan tieteenfilosofinen tulkinta on edelleen aidosti auki.

Kun tieteentekijän on pakko todeta, että mieli tai tietoisuus sekoittuu tai tunkeutuu kvanttimekaniikan koeasetelmaan esimerkiksi silloin, kun puhtaasti havaintoja tekevän subjektin (tutkija) läsnäolo tai ajattelu muuttaa lopputulosta, ei hämmennystä voi välttää. Eikä tietoisuutta rajata pois. Esimerkiksi fyysikko **Pascual Jordan** sanoi 1920-luvulla, että eihän havaitseminen ainoastaan häiritse sitä, mitä mitataan, vaan peräti tuottaa sen! Eihän niin pitänyt voida olla! Kun näin nyt kumminkin on, niin mikä on tällaisessa tosimaailmassa esimerkiksi lääketieteellisen kaksoissokkokokeen arvo? Jos tutkija tuottaa mittaustuloksen, tieteellinen koejärjestely alkaa mielestäni vaikuttaa kummalliselta.

Edelleen, vaikka ei tiedetä miksi, kvanttimekaniikan tieto kyetään soveltamaan käytäntöön. Eikö olisi jo aika nostaa kissa pöydälle (valitsin kielikuvan siksi, että eräässä kvanttimekaniikan klassisessa kokeessa partikkelit ovat samanaikaisesti kahdessa tilassa: kissa yhtä aikaa elävänä ja kuolleena) ja ryhtyä tutkimaan, voisiko kvanttimekaniikasta saada apua homeopaattisin menetelmin valmistetun lääkeaineen vaikutusteiden ymmärtämiseen?

Toimii!

Kvanttimekaniikka tällä hetkellä toimii muiden tieteenalojen, esimerkiksi nanoteknologian perustana. Sovellukset aikaansaavat harppauksenomaista kehitystä. Millä vauhdilla tulivat led-valot, kvanttitietokone, kvanttiteleportaatio ynnä muut. Mielestäni edellä esitetyn perusteella olisi oikeutettua voida saada käyttää myös esimerkiksi antroposofisia lääkevalmisteita, sillä ne toimivat, vaikka emme tietäisi miksi. Heusser osoittaa aivan vastaansanomattomasti, miten esimerkiksi lääkkeitä koskevat vaatimukset voidaan näyttää toteen antroposofisten lääkkeiden kohdalla, jolloin potilasturvallisuus ei vaarannu.

Kvanttimekaniikan kokeiden klassikko on niin kutsuttu kaksoisrakokoe. Yhden raon läpi seinäkkeen toiselle puolelle kulkeva valo muodostaa yhden juovan. Kun rakoja on kaksi, tiedettiin ja lasketiin, miten valo raon takana piirtyy seinälle. Näin ei käynytkään, vaan kahden juovan sijaan muodostui valorivistö. Raoista kulkeva valo interferoi (sekoittuu). Koe itsessään on jo 200 vuotta vanha, mutta tästä kehittyi aalto-hiukkasdualismi. Toisin sanoen valo on *sekä* aaltomaista *että* hiukkasten säteilyä. Hiukkasilla on aaltomaisia piirteitä ja toisinpäin aalloilla esiintyy hiukkasmaisia piirteitä, esimerkiksi valosähköisessä ilmiössä.

Lisää kummallisuuksia tuli eteen, kun amerikkalainen **John Wheeler** (1911–2008) ehdotti 1970-luvulla Hidastuneen valinnankokeen tekemistä (*"Delayed choice experiment"*). Seuraavana vuosikymmenenä osattiin pitkälle vietyjen tekniikoiden keinoin mitata kvanttipartikkeleiden (yleensä valopartikkeleiden eli fotonien) kulkua, jotta nähtäisiin, miten partikkelit "olivat päättäneet", kulkeako yhden vai kahden raon läpi. Tulos oli, kuten jo Niels Bohr oli ennustanut, että on aivan samantekevää hidastetaanko mittausta tai ei, kunhan mittaus tapahtuu ennen kuin fotoni saavuttaa detektorin (joka havaitsee tai toteaa, mutta ei häiritse koetta). Koko interferenssi katosi! Ikään kuin luonto "tietäisi", että katsomme, tai että edes suunnittelemme katsovamme sitä. Tästä seurasi näkemys, että tulokseen vaikuttavat tietoisuudesta peräisin olevat käsitykset *(impressions)*.

Vaikeaa sovitusta

Sittemmin koe haluttiin tehdä toisin. Tutkittiin sitä, voisiko ja jos, niin miten, tietoisuus vaikuttaa kvanttimekaniikkaan. Hypoteesi tunnetaan nimellä *"Orchestrated objective reduction"* ja siinä etsittiin pienempiin osiin hajottamalla (reduktio) fysikaalista prosessia, miten aivoissa sijaitseva tietoisuus on neuronien sisäistä, eikä neuronien välisten suhteiden aikaansaannosta. Tätä Heusser ei allekirjoita, vaan hän kumoaa teorian ja reduktion ylipäänsä hyvin selkeästi.

Mutta eivät monet fyysikotkaan pitäneet ajatuksesta. Useimmat toivovat ja toiset vaativat, että tietoisuus, aivot ja kvanttiteoria pidettäisiin erillään toisistaan.

Havaintojen ja perustutkimuksen edetessä nykyhetkeen, kokeet ja aivoitukset tuntuvat maallikosta aina vain hurjemmilta. Mukaan mahtuu New Age, telepatia ynnä muut. Sen johdosta osa fyysikkoja kieltäytyy laittamasta samaan

Batiikkityö "Elämänpuu" Anita Ollonberg.

lauseeseen sanoja kvantti ja tietoisuus. Niin tekee myös Heusser tavallaan. Harmi, että yläkäsite henki on tabu eli kielletty sanana ja käsitteenä tutkimustyössä. Periaatteessa fyysikkojen esittämä ajatuskulku tunnustaa ideat aisti-ilmiöiden taustalla olevaksi todellisuudeksi. Kvanttifysiikan perusväittämän mukaan aine on viime kädessä informaatiota (siis henkeä, ei-materiaa).

Mutta, kun luonnontieteilijät miettivät, miten tämä ilmaistaan, elämän synty ja muut saadaan ennakko-oletuksesta johtuen näyttämään kvanttifysiikan työstämäksi ja ajattelu kvanttiteoreettiseksi prosessiksi. Ja niin taas päädyttiin materialismiin, missä lainalaisuudet palautetaan alemman järjestäytyneen ainealueen tasolle (reduktio). Jossain vaiheessa oivalsin, että ihmistä ei saa pilkottua, jaettua eikä mallinnettua taakse- tai alaspäin apinaksi, eikä apinaa kasviksi vaikka miten selittäisi. Tieteilijät eivät näe metsää puilta. Katoaa se, että tieteen tehtävä on määrittää kaikkien määrällisten ja laadullisten ilmiöiden lait ensin omalla tasollaan ja suhteuttaa ne keskenään kokonaisuudeksi.

Kyllä sofistikoituneet fyysikot tuon tietävät. Mietitään esimerkiksi sellaista, miten voitaisiin selittää tai lähestyä tietoisen mielen kokemia aitoja aistimuksia *(sensations)*. Tämän tyyppisiä aistimuksia kutsutaan nimellä *qualia*, laatu. Ne mielletään ulkomaailman yhteneviksi ominaisuuksiksi, vaikka ne ovat tietoisuutemme aikaansaannoksia. Näkövammaiset pois lukien kaikki tietävät, mitä on punainen väri. Mutta kukaan, eikä ainakaan fysiikka, pysty selittämään purppuran aiheuttamaa yksilöllistä tunnetta tai kypsyvän aamiaispekonin tuoksun herättämää mielihalua (ja veden herahtamista kielelle. Arvannette, että tutkija, joka tämän totesi, oli britti!).

Heusserin näkemys

Heusser sanoo asian selkeästi. Todellisuudessa ei ole koskaan määrää *(quantum)* ilman laatua *(quale)*. Elämä ja tietoisuus ovat avain maailmankaikkeuden ymmärtämiseksi, koska todellisuudessa ei ole vain yhtä maailmaa aistittavien ilmiöiden takana tai alla, vaan tulee ottaa huomioon kaikkien ilmiöiden maailmat. Siinä on eri luokkia ja lajeja ja ylä-, ala- tai rinnakkaistasoja ja niillä kaikilla on omat lakinsa. Tämän oivalluksen myötä empiirinen idealismi voisi korvata reduktionismin ja tieteen tekemisessä voitaisiin ottaa huomioon myös (ihmistä) korkeammat ja laajemmat näkymät pelkkien pienimpien fysikaalisten entiteettien sijaan.

Kuinka hienosti ja ymmärrettävästi asian on esittänyt **Rudolf Steiner**: *”Vain aito kokemus voi olla tiedon lähde. Teoria ei ole sitä koskaan. Jokainen teoria alkaa jostain erityisalasta ja etenee kohti yleistystä. Todellisen tiedon voi saavuttaa vain, jos lähtökohtana on elämä ja kokemus. Siten ei kannata ottaa huomioon painovoimaa sinänsä. Tai kasvin elämää, eläimen vaistoa tai mielen lainalaisuuksia, sillä jos niin teemme, ajattelemme pelkkiä yksityiskohtia, teemme niistä yleistyksen ja vedämme johtopäätökset, jotka ovat täysin vääriä.”* (Rudolf Steiner – GA 219)

On tämän kirjoituksen aiheesta, siis kvanttimekaniikasta ja tietoisuudesta, mitä mieltä tahansa, ainakin se saa ajattelemaan. Ja sinä päivänä, kun tiede avoimesti, niin kuin väittää tekevänsä, uskaltaa ottaa tutkittavaksi hengen aineen rinnalle, itse asiassa aineen lähteenä, tämän kirjoituksen otsikko olisi ”Tietoisuus ja kvanttimekaniikka”.

Kirjoittaja Merja Ekholm on Itu Biodyn Oy:n perustaja. Hän on ollut mukana perustamassa ja laittamassa liikkeelle monia suomalaisia antroposofisia aloitteita.

YLEISÖESITELMIÄ
antroposofisista terapioista

Antroposofisen seuran salissa Helsingissä osoitteessa Uudenmaankatu 25 A 4 keskiviikkoisin klo 18.00–20.00.

Tilaisuudet ovat avoimia kaikille kiinnostuneille (oviraha 10/7 €).

15.11.2017

Kriisin ja trauman hoitaminen kuvataideterapian keinoin, luento ja työpaja
Anita Ollonberg, kriisi- ja traumakuvataideterapeutti.

22.11.2017

Antroposofisen lauluterapian perusteista
Tiina Laulaja, lauluterapeutti.

Tervetuloa!

Järjestäjä: Helsingin antroposofinen työpiiri

Haen apua
KÄÄNNÖSTYÖN TARKASTUKSEEN

Haen kahta tai kolmea henkilöä avukseni käännöksen tarkastamiseen. Saksankielen riittävä osaaminen on tarpeen.

Lastenlääkärin vastaanotolla on pian käännetty kokonaan suomeksi täysin uudistetun ja laajennettun 20. laitoksen pohjalta. Hakemistoineen saksankielisen laitoksen laajuus on 720 sivua. Kirja on ilmestynyt Saksassa 2015.

Kinder Sprechstunde/Ein medizinisch-pädagogischer Ratgeber
Dr. Med. Michaela Glöckler, Dr. Med Wolfgang Goebel, Dr. Med. Karin Michael

Yhteydenotot:

Reijo Kurppa, reijo.kurppa@elisanet.fi
Koulutuvantie 23 D, 00680 Helsinki

Aly ry.

Antroposofisen lääketieteen yhdistyksen jäsenlehti 2017. 31.vuosikerta.

Toimitus ja taitto: Anita Ollonberg

Lehden osoite:
alylehti@gmail.com

Kannen kuva: Kuvataideterapiassa käytettävä aloitusharjoitus, jossa käytetään karmiininpunaista, kullankeltaista ja ultramariininsinistä. Maalaus: Anita Ollonberg. Kuvan otti Alina Kallio.

ISSN 0787–9679

Painopaikka:
Oy Painotalo tt-urex Ab, Porvoo.
Ympäristösertifioitu painopaperi.

Valmistuneita
Onnittelemme!

Anita Ollonberg Porvoosta on valmistunut antroposofiseksi kuvataideterapeutiksi Goetheanumin lääketieteellisen osaston myöntämällä diplomilla huhtikuussa 2017.

Samoin huhtikuussa hän sai sertifikaatin saksalaisen Alanus University of Arts and Social Sciences -yliopiston järjestämästä kriisi- ja traumakuvataideterapian jatkokoulutusohjelmasta.

Jäsenlehden toimituskunta kiittää kaikkia tämän lehden valmistumisessa avustaneita.

Antroposofisen lääketieteen yhdistys Aly ry. Postiosoite: Aly ry. c/o Tiina Kuisma Nihuantie 69 C 10 35300 Orivesi.

Sairaanhoitajien neuvontapuhelimet jäsenille:
Jaana Rahijärvi
pe klo 15.00 jälkeen
09 757 3366 ja
Pirkko Tolmunen
ma ja ke klo 16.00–18.00
040 702 5227

Tiliyhteys: Danske Bank
FI50 8000 1100 2803 70

info@alysivut.fi
www.alysivut.fi

Jäsenmaksut 2017:
Vuosijäsen 30 €
Työtön, eläkeläinen tai opiskelija 15 €
Antroposofisen terapiayhdistyksen jäsen 10 €
Ainaisjäsenmaksu 300 €
Yhteisöjäsenmaksu 100 €

Hallitus 2017: Nella Andersen, Tarja Furu, Tiina Kuisma, Reijo Kurppa, Anita Ollonberg, Pirkko Tolmunen (puheenjohtaja).

Aly:n apurahat ovat haettavissa vuoden 2018 alussa

Aly ry. sai syksyllä 2015 rahalahjoituksen, josta jaetaan vuosittain yhteensä 10 000 euroa antroposofisen lääketieteen piiriin kuuluviin opintoihin. Ohjeet apurahan hakemista varten löytyvät yhdistyksen sivuilta www.alysivut.fi vuoden 2018 alussa. Aly ry. toivoo apurahan saajilta raporttia apurahan käytöstä siten, että raportti voidaan julkaista seuraavassa Aly:n jäsenlehdessä. Hakuaika on vuoden alusta helmikuun vimeiseen päivään asti. Raportti apurahan käytöstä pitää antaa kahden vuoden kuluessa tai ennen seuraavan apurahan hakemista.

Reijo Kurppa

Kuvassa jäsenlehden toimituskunta 2017: Reijo Kurppa (vas.), Eeva-Liisa Pesonen (kesk.) ja Anita Ollonberg (oik.).

Antroposofisen lääketieteen yhdistyksen jäsenlehdelle tietonsa ilmoittaneet antroposofiset lääkärit ja terapeutit Suomessa 2017

Lääkäri tai terapeutti: jos haluat tietosi näkyviin tälle palstalle, ole hyvä ja ilmoita tietosi listaa ylläpitävälle Eeva-Liisa Pesoselle elp.alylehti@gmail.com. Lista päivitetään vuosittain. Vain yhteystietonsa päivittäneiden henkilöiden tiedot julkaistaan.

ANTROPOSOFISET LÄÄKÄRIT www.antroposofinenlaaketiede.fi

Furu Tarja, LL antroposofinen yleislääkäri, pedagoginen lääkäri, Pihlajatie 40 A 5 Helsinki p. 0440 355 491 (yhteydenottopyyntö vastaajaan)

Kurppa Reijo, LL antroposofinen lääkäri, PüR klinikka Helsinki, p. 09 587 0408 (huom. ei uusia potilaita)

Zimmermann Peter, LT Dr.med. naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri, Tampereen Uusi Gynekologikeskus www.tug.fi, Terveystalo Lahti www.terveystalo.fi ja Plusterveys Nastolan lääkärikeskus https://www.plusterveys.fi/klinikka/plusterveys-nastolan-lääkärikeskus (vain gynekologisia potilaita)

Zimmermann Seija, Dr.med. lastenneurologian erikoislääkäri, Terveystalo Lahti www.terveystalo.fi (huom. ei internet-varauksia ei uusia potilaita)

EURYTMIATERAPEUTIT

Helsinki
Alfthan Nina 045 347 7755 nina.alfthan@hotmail.com
Eklund Minna 050 573 0525 minnaeklund@gmail.com
Habekost Margareta 0400 685 037 m.habekost@kolumbus.fi
Huhtinen Riitta 050 910 2225 riitta.huhtinen@gmail.com
Somero Anne-Marie 050 556 0617 anne-marie.somero@hotmail.fi
Vahviala Pirjo 045 898 3212 pvahviala@gmail.com

Helsinki ja Kirkkonummi
Kanniainen Irmeli 044 551 9157 kanimmi.7@gmail.com

Vantaa ja Kerava
Federer-Rahkonen Claire 045 359 8968 klari@vantaalainen.com

Espoo ja Karjalohja
Penninckx Anna-Maija 045 236 0804 annamaija.p@hotmail.fi

Tammisaari
Ahtiainen Helena 044 283 3880 ahtiainen.helena69@gmail.com
(virkavapaalla ollessa työskentelee Saksassa)

Tampere
Ulkuniemi Sirpa 040 707 5701 sirpa.ulkuniemi@gmail.com

Turku
Tolmunen Pirkko 040 702 5227 pike_tolmunen@hotmail.com

Lappeenranta
Karkia Tuula 050 301 1890 tuula.karkia@lprsteinerkoulu.fi

Vaasa
Aho-Peart Päivi 050 338 8786 paivi.aho-peart@netikka.fi

Oulu
Heikka Mervi 041 544 3829 merviheikka@gmail.com

Kymenlaakso Itä-Uusimaa ja pääkaupunkiseutu
Vuori Maarit 044 077 0117 maarit.a.vuori@gmail.com

LAULUTERAPEUTIT

Helsinki
Laulaja Tiina 050 461 6657
tiina.laulaja@gmail.com

Lahti
Tuominen Karita 03 755 1966
karitatuominen@hotmail.com

MUSIIKKITERAPEUTTI

Pääkaupunkiseutu
Teckenberg-Jansson Pia
0400 449 550
pia.teckenberg@kolumbus.fi

PUHETAIDETERAPEUTIT

Hämeenkyrö ja Helsinki
Pohjasniemi Kirsti 040 586 4832
kirstipohjasniemi@hotmail.com

Lahti
Ifill Oliver 050 382 2805
oliver.ifill@phnet.fi

RYTMINEN HIERONTA

Helsinki Hyvinkää ja Tampere
Kukkonen Leena 040 726 6416
leena.kukkonen@pp2.inet.fi

L2
Posti Oy
Posti Green

KUVATAIDETERAPEUTIT

Helsinki
Krohn-Madanat Liisa 040 143 5114 lizmadanat@yahoo.com
Laakko Jessica 045 633 9593 jessica@laakko.net
Laine-Wager Kirsi 050 354 1883 kirsile@gmail.com
Tiitta Leena 050 379 6919 leena.tiitta@elisanet.fi
Wihuri Redmond Maarit 044 344 0353 maaritwihuri@gmail.com

Karjaa
Niiranen Elina 040 558 5379 Taidella@gmail.com

Kirkkonummi
Kaila Terttu 0500 520 042 terttuelinakaila@gmail.com
antroposofinenkuvataideterapia.fi

Porvoo, pääkaupunkiseutu, Uudenmaan alue
Ollonberg Anita, diplomitaideterapeutti ja taidepedagogi
sertifikaatti kriisi- ja traumakuvataideterapian jatkokoulutusopinnoista
045 330 1815 taideterapeutti@anisart.fi www.anisart.fi

Lahti
Kallioniemi Sini sini.kallioniemi@gmail.com
Saarnio Pirkko 044 077 2286 pirkko.saarnio@gmail.com

Naantali
Kreivi Rita, opiskellut kriisi- ja traumakuvataideterapiaa
041 462 7880 ritakreivi@hotmail.com

Tampere
Pajukangas Kristiina 040 214 188 pajukangas.kristiina@gmail.com
Pakkanen Airi 040 745 0747 airi.pakkanen@pp.inet.fi
Tarvainen Anna-Liisa 040 524 6425 anna_liisa_tarvainen@hotmail.com

ELÄMÄNKAARI-TERAPEUTIT

Helsinki ja Lund (Ruotsi)
Grantzau Hannele dipl.klassinen homeopaatti 046 847 0173
hannele.grantzau@gmail.com

Porvoo
Niskanen Riitta 040 746 3516
riitta.niskanen@arinna.fi

PRESSEL-HOITOHIERONTA

Lahti
Ifill Sari 050 911 3198
sari.ifill@phnet.fi

Tampere
Äärelä Marjo 041 543 3457
marjo.aarela@koti.fimnet.fi
myös biografiatyö

ÖLJYDISPERSIO-KYLPYTERAPEUTIT

Helsinki
Valkonen Kirsti 050 308 0839
kivalkonen@gmail.com

Vantaa
Oikarinen Päivi 044 307 2127
p.oikarinen@hotmail.com

Turku, Sauvo ja Helsinki
Mäkilä Marja 040 592 9298
tulimarja@gmail.com

KIROFONETIIKAN TERAPEUTIT

Helsinki
Jorzik-Oels Jutta 050 460 2114 jutta.jorzik.oels@gmail.com

Kouvola
Rauhansalo Eija 050 913 2999 eija.rauhansalo@gmail.com

Vesilahti
Koskela Kimmo 040 574 8515 kimmokoskela1@gmail.com

Kirofonetiikan terapeuteiksi opiskelevat, jotka ottavat vastaan harjoitusasiakkaita:

Minna Hoffrén, Joensuu minna.hoffren@netti.fi 050 350 6266
Tanja Heikkinen, Helsinki tanheik2@welho.com 050 304 7360
Herdis Kertsman, Tampere herdis.kertsman@gmail.com 045 259 1355
Seija Varis, Joensuu smvaris@hotmail.fi 050 572 4880